Бугун

мамлакатимиз авиаторлари ўзларининг анъанавий байрамлари— СССР Ҳаво Флоти кунини зўр шодиёналик билан нишонламоқдалар. Барча совет кишилари қатори довюрак учувчиларимиз ҳам бу байрамни партиямизнинг XXIV съезди шарафига бошланиб кетган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилган ҳолда кутиб олмоқдалар.

Ўзбекистон граждан авиацияси республика халқ хўжалиги ривожланишига салмоқли ҳисса қўшяпти. Самолётлар ва вертолётлар ҳар йили минглаб тонна юкларни ва миллионлаб пассажирларни белгиланган манзилга элтиб қўймоқда, колхоз ва совхозларга мўл ҳосил учун бошланган курашда яқиндан ёрдам бермоқда.

Доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини сиёсий ва жанговар тайёргарликда янги муваффақиятлар билан кутиб олган шонли авиаторларимиз шу кунларда партиямизнинг XXIV съезди шарафига бошланган мусобақа асосида ишламоқдалар.

БУГУН—СССР ҲАВО ФЛОТИ КУНИ

Ўзбекистон граждан ҳаво флоти территориал бошқармасига қарашли Тошкент аэропортининг коллективи Бутуниттифоқ Ҳаво Флоти кунини КПСС XXIV съезди шарафига бошланган меҳнат вахтасида туриб меҳнат қилаётган ҳолда кутиб олмоқда. Ҳар куни бу ердан етти мингларча тонна юк ташилади.

СУРАТДА: (чапдан-ўнгга) Тошкент аэропорти пассажирлар ва юк ташиш бўлимининг смена бошлиғи Саидазим Мусахўжаев, 160-авиация отрядига қарашли моҳир учувчи Ниёз Насриддинов ва пассажирлар чиқариш бўйича навбатчи Нина Шубина ўртоқлар.

Кўтаринки вазиятда

Бугун

АВИАТОРЛАР КЛУБИДА СССР ҲАВО ФЛОТИ КУНИГА БАҒИШЛАН Г А Н ЙИҒИЛИШ БЎЛИБ ЎТДИ

Тошкент бирлашган авиа корхоналарининг коллективи ўзларининг анъанавий байрамларини юксак сиёсий ва меҳнат кўтаринкилиги жўш урган бир вазиятда нишонламоқда. Авиа бўлинмаларида, шунингдек, шаҳримиздаги бир қатор корхоналар — «Ташсельмаш», Октябрь революцияси номидаги тепловоз-вагон ремонти заводи ва бошқа жойларда докладлар тингланди.

Ана шу байрам кунларида Ленин райони меҳнаткашларининг пойтахт аэропортига экскурсияси уюштирилди.

Байрамга бағишланиб сиёсий маориф кабинети ва авиаторларнинг партия кутубхонаси катта ишларни амалга оширди. Бу ерда мамлакатимиз Ҳаво Флотининг тарихи, унинг қўлга киритаётган ютуқлари ва истиқболи ҳақида ҳикоя қилувчи ижтимоий-сиёсий ва бадиий адабиётлар қўйилган.

Витриналар ҳам жуда чиройли қилиб безатилган. «Ҳаво Флоти бурчаги»да эса Социалистик Меҳнат Қаҳрамонларининг портретлари, хизмат кўрсатган учувчиларнинг суратлари қўйилган.

Ғолиблар

В. П. Чкалов номидаги авиация заводининг кўп минг кишилик коллективи КПСС XXIV съезди шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилган. Завод ишчи-хизматчилари анъанавий байрам — СССР Ҳаво Флоти кунини меҳнатда ажойиб зафарлар билан кутиб олмоқдалар.

Завод коллективи ўхшаш корхоналар ўртасида ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиқиб, биринчи ўринни эгаллади ва министрликнинг ҳамда Касаба союзлари Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланди.

Куни кеча Москвадан келган телеграммада министрлик раҳбарлиги ва касаба союзлар Марказий Комитети тошкентликларни меҳнатда эришган зафарлари билан қизғин муборакбод этиб, уларга съездолди социалистик мусобақасида муваффақиятларга эришувларини тилаганлар.

СУРАТДА: вертолётга ёнилғи қуйиш пайти. Тепада вертолёт механиги, жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочиси комсомол аъзоси Р. Мартиросов, пастда ефрейтор, механик, аълочи комсомол В. Вошкин ўз машиналарини парвозга тайёрлашмоқда.

В. Кирияцкий фотоси.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

18 АВГУСТ 1970 й. 5-йил чиқиши.
СЕШАНБА
№ 194 (1562).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС XXIV съездини муносиб кутиб оламиз

МАШИНАСОЗЛАР МАЖБУРИЯТНИ ОШИРДИЛАР

Ўтган шанба куни «Подъемник» заводининг барча ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари бир кишидек ишга чиқдилар. Шу кунларда айни меҳнат отпускаси мавсуми бўлганлиги учун заводда станокда ишловчи ишчиларга эҳтиёж сезилиб қолди. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг шаҳарни ободонлаштириш ва санитария ҳолатини яхшилаш тўғрисидаги чақириғига жавобан машинасозлар кун бўйи корхона территориясини саранжом қилдилар. Маҳсулот ишлаб чиқариш билан бирга ҳаммаёқ тартибга келтирилди.

Ташаббускорлар партиянинг навбатдаги съезди шарафига оширилган мажбурият қабул қилдилар. Шу муносабат билан бўлиб ўтган митингда коллектив қуйидаги қарорга келди:

Меҳнат унумдорлиги илгари белгиланган 12 процент ўрнига 15 процентга оширилди, маҳсулот реализация қилиш йиллик плани 22 декабрда бажарилади ва топшириққа қўшимча 75 минг сўмлик машина ускуналари реализация қилинади. Ишлаб чиқариш ҳажми эса 1969 йилда эришилган кўрсаткичга нисбатан 575 минг сўмга оширилади.

Машинасозлар ўтган ҳафтада Куба учун битта электр кўприк крани юборган эдилар.

Бугун

Яман ва Туркия мамлакати учун яна биттадан ана шундай электр кўприк кранлари тайёрланади.

МАРҲАМАТ, ВЪЕТНАМЛИК ФАРЗАНДЛАР

Ленин номли Тошкент Давлат университетининг тайёрлов факультети кейинги йилларда мингга яқин ажнабий ёшларга рус тилини ўргатди.

Ўтган ўқув йилида факультетда қардош Вьетнам Демократик Республикасидан келган 150 га яқин ўғил ва қиз рус тили программаси бўйича таълим олдилар. Улар факультетни битириб Совет Иттифоқининг турли шаҳарларидаги олий ўқув юртларида билим олиш учун жўнаб кетдилар.

Бугун

тайёрлов факультетига яна қардош Вьетнам Демократик Республикасидан ўғил-қизлар қабул қилина бошланди.

Ўзбекистон Фанлар академияси астрономия институтининг илм аҳли само жисмларининг физик ҳолатини ўрганиш ва уларнинг осмон сферасидаги ўрни ҳамда ҳаракатини топиш, шунингдек аниқ вақт ўлчовини белгилаш устида илмий тадқиқот ишлари олиб боради.

СУРАТДА: физика-математика фанлари кандидати Эргаш Санақулов юлдузларни кузатувчи пассаж асбоби ёрдамида аниқ вақтни белгилаш учун тайёргарлик кўряпти.

М. Нуриддинов фотоси.

УЗОҚ ЯҚИН БЎЛАДИ

Ўрта Осиё темир йўл бошқармасининг Тошкент бўлинмаси йўловчиларга бир қатор қулайликлар яратиш, узоқ масофаларни яқин қилиш борасида диққатга сазовор ишларни олиб бормоқда.

Шу жумладан, Тошкент Янгийўл маршрути бўйлаб электричка қуриш ишлари боряпти.

«Средазтранстрой»нинг қурувчилари дастлабки йирик устунларни ўрнатдилар. Тошкент пассажир, Қизил Тўқимачи, С. Раҳимов станцияларида устунлар ўрнатиш тезкорлик билан боряпти.

Келгуси йилда Ўрта Осиёда биринчи марта ишга тушадиган бу электричка минглаб йўловчиларнинг узоғини яқин қилади.

Шундан кейин Ангрен, Сирдарё, Барраж станциясини Тошкент билан боғловчи электричкаларни ишга туширишга киришилади. Темир йўлчилар Тошкент билан Қозоғистоннинг жанубий қисмини боғловчи электричка линиясини ҳам қуришни амалга оширишади.

ЭКСКАВАТОРЧИЛАР МАКТАБИ

Тошкент экскаватор заводида малакали ёш ишчиларни тайёрлашга алоҳида аҳамият берилмоқда. Корхонада ҳар йили юзлаб йигит-қизлар техника касбларини иштиёқ билан ўрганмоқдалар.

Бу йил заводда яна бир янгилик юз берди. Корхона қошида экскаваторчилар тайёрлайдиган техника билим юрти ташкил қилинди. Шу кунларда янги мактаб ўқитувчилар ва керакли жиҳозлар билан таъминланди. Унга 150 дан ортиқ дастлабки ўқувчилар қабул қилинди. Ёшлар бу ерда токарлик, слесарлик, фрезерчилик касбларни эгаллаш билан бирга экскаваторларнинг йирик қисмларини йиғишни ўрганадилар. Мактабни битириб чиққан ёшлар турли ташкилотларда қудратли машиналарни ремонт қилишни ҳам уддасидан чиқадиган бўладилар.

● Билим—оммага

ЛЕКТОРЛАР ТАШРИФИ

«Узхладоторгм о н таж» тресги ишчи-хизматчилари гаштли меҳнатдан сўнг савол-жавоб кечаларига қатнашиш, лекция, суҳбатлар тинглашни яхши кўришади.

Кеча

улар ҳузурига тажрибали лекторлардан З. Асанов, ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти ўқитувчиси Л. М. Белевский ўртоқлар ташриф буюришди. Трест ишчи - хизматчила р и тарғиботчилар н и н г халқаро аҳвол, КПСС Марказий Комитети июль Пленуми материаллари тўғрисидаги лекцияларини бериб тингладилар.

ОЙНАВАНДЛИ МАКТАБ

«Бешқайрағоч» массивида икки қаватли янги типовой мактаб биноси қад кўтарди. Бу мактабни ўртоқ М. Набиев бошлиқ 159-қурилиш трестининг азамат бинокорлари бунёд этдилар. Айниқса, Шермат Ўринбоев, Рисқи Расулев каби қурувчилар, 197-ўрта мактаб ўқитувчилари ва ўқувчилари, шунингдек Аброр ота Шарипов бошчилигидаги кексалар мактаб қурилишида жонбозлик кўрсатдилар. 1160 ўринли мактаб биноси

Бугун

сўнгги пардоздан чиқарилди. Янги услубда қурилган ойнавандли бу бинода 197-ўрта мактаб ўқувчилари биринчи сентябрдан бошлаб таҳсил оладилар.

ҚЎШИМЧА САЙЛОВЛАР

16 августда республика Олий Советига сайлов ўтказувчи икки сайлов округида—413-Карамон ва 88-Қибрай сайлов округидан ўрни бўшаб қолган депутатлар ўрнига, қўшимча сайлов ўтказилди.

Карамон округидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Назар Маткаримович Матчонов, Қибрай округидан Тошкент область ижроия комитетининг раиси Эркин Турдиевич Шайхов Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди. (ЎзТАГ).

ЮКСАЛИШ

«Ўртоқ» кондитер фабрикасида иш унуми тобора ортаётгани ҳаммани қувонтиради. Сабаби, фабрика янги техника ускуналари билан жиҳозланяпти. Иш усули, меҳнат жараёни бошқача методда олиб борилмоқда.

Яқинда фабрикада карамель совутадиган янги машина қўллаанила бошланди. Шунингдек, Германия Демократик Республикасидан келтирилган улкан печлар ўрнатилди. Улар бир сменада икки юз эллик —уч юз килограмм вафель ишлаб чиқаришга қодир. Олдинлари олий навли конфетлар ичига қўйиладиган вафлини бошқа корхоналардан олиб келинарди. Энди иш анча осонлашадиган бўлди.

Ана шундай қулайликлар натижасида корхонада ишлаб чиқарилаётган ширинликларнинг нави ҳам кўпая бошлади. Ҳозирги кунда Самарқанд шаҳрининг юбилейи шарафига бағишланган: «Самарқанд осмонида юлдузлар», «Самарқанд юбилейи», «Дўстлик» каби шу корхонада ижод этилган конфет навлари ишлаб чиқариляпти. Бу — кўриниши чиройли, ўзи ниҳоятда тотли конфетлар яқин кунларда савдога чиқиб қолади.

Бизнинг интервью

ҲАММАСИ МУҲАЙЁ

Биринчи сентябрь қўнғироқлари чалинишига саноқли кунлар қолди. Илм гулшанлари янги ўқув йилига тахт қилиб қўйиляпти. Фарзандларимизнинг чуқур ва пухта билим олишлари учун мактабларда ҳамма шарт-шароитлар яратилмоқда. Октябрь район мактабларида ҳам янги ўқув йилига катта тайёргарликлар кўрилди. Район халқ маорифи бўлимининг мудири С. Сандаҳмедов шу хусусда мухбиримизга қуйидагиларни айтди:

— Юбилей ўқув йилида,— деди у,— районимиздаги 53 та кундузги ва 10 та кечки ишчи-ёшлар мактабларида меҳнаткашларимизнинг 50 мингдан ортиқ фарзандлари билим олдилар. Районда ўтган йилнинг ўзида 2 та кундузги ва битта ишчи-ёшлар мактаблари учун янги бинолар қурилди.

Мактабларимизда 210 та ўқув кабинети ва 55 та яхши жиҳозланган устахона бор. Район мактабларида 53 та киноаппарат, 25 та телевизор, 18 та радиоприёмник, 37 та радиоузел мавжуд. Буларнинг барчаси ёшларни яхши ўқитишда катта аҳамиятга эга.

Барча мактабларнинг педагогика коллективлари ва район халқ маорифи бўлими шаҳар ижроия комитети ва партия ташкилотларига мактабларни муддатидан олдин янги ўқув йилига тахт қилиб қўйилгани ҳақида рапорт бердилар.

Янги ўқув йилида районимиз мактабларида 208 та биринчи синф очилади. Бу эса, ўқувчилар контингенти тобора ошиб бораётганини кўрсатмоқда. Ҳозир ҳамма мактабларда биринчи синфга келувчилар билан қизғин иш олиб борилмоқда.

Бу йил районимизнинг «Октябрь» массивида иккита янги мактаб қуриб биткизилди. Бу янги мактабларда икки мингдан зиёд ёшлар билим оладилар.

Шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институтида бошланғич синф ўқитувчиларидан 205 киши янги программада ўқитиш бўйича малака олдилар. Район методика кабинети ҳузурида 85 бошланғич синф ўқитувчиси махсус тайёрлик кўришди.

Янги ўқув йили тараддуди ишлари район партия комитетида ва район халқ маорифи советларида доим муҳокама қилинади. Шу кунларда ҳамма мактабларимизда дарслик, дафтар-ручка ва бошқа турли ўқув қуроллари савдоси қизғин олиб борилмоқда.

1970—1971 ўқув йилини муваффақиятли бошлаб, КПССнинг XXIV съездини ўқув-ўқитув ишларида яхши натижалар билан кутиб оламиз.

Экскаватор ремонти заводининг коллективи КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш юзасидан оширилган мажбурият қабул қилди. Илғор ишчилар ўртасида заводда етти йилдан буён меҳнат қилиб келаётган Бўрибой Шоқосимов ва механика йиғув цехининг катта мастери Раиса Сударикова ўртоқлар ўз ташаббускорликлари билан алоҳида ўрин тутадилар.

И. Глауберзон фотоси.

Тонгги газеталарда

◆ Космик фазо ва қуёш системаси планеталарини тадқиқ этиш программасига мувофиқ, 1970 йилнинг 17 августида Москва вақти билан соат 8 дан 38 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Венера-7» планеталараро автомат станцияси учирилди.

◆ Тонгги газеталарда СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. Гречконинг СССР Ҳаво Флоти куни муносабати билан Буйруғи босилган.

ҚАДИМИЙ ШАҲАР—ЮБИЛЕЙИГА

Республика савдо палатаси қадимий ва навқирон Самарқанд шаҳрининг 2500 йиллик юбилейига бағишлаб совға буюмларининг конкурсини ўтказмоқда. Бу конкурсга енгил маҳаллий, озиқ-овқат саноати корхоналарининг усталари қатнашмоқдалар. Шунингдек, Тошкентдаги керамика заводи, «Ювелир» фабрикаси, тўқимачилик комбинати, «Ўртоқ» фабрикаси коллективлари бир неча хил чиройли, бежирим совға буюмларни тайёрлаб беришди. Булардан ташқари Самарқанд шаҳридаги «26 Боку комиссари» номли пиллакашлик фабрикаси, «Аёллар меҳнати» бадиий гилам тўқиш фабрикаси коллективлари ҳам энг чиройли буюмларни конкурсга тақдим қилишган.

Конкурсга келган буюмлар орасида юбилей значоклари ёғочга ўйиб ишланган турли хил шакллар, чинни буюмлар, ипак рўмоллар, ранг-баранг ичимликлар бор.

Яқин кунларда савдо палатасида бу конкурс якунланади. Бунинг учун жуда ҳам катта кўргазма ташкил қилинади.

✱ ФУТБОЛ

«СПАРТАК»—ПЕШҚАДАМ

Кеча

Иттифоқимизнинг кўпгина шаҳарларида Совет Иттифоқи биринчилиги учун юқори лига командалари ўртасида футбол ўйинлари бўлиб ўтди.

Москванинг «Спартак» командаси пойтахтда «Зенит» футболчиларини қабул қилиб 3:0 ҳисобида ғалаба қозонди. Бу спартакчиларни биринчи ўринга чиқишини таъминлади. Пешқадамлик қилаётган Москванинг «Динамо» спортчилари эса Минскида «Динамо» билан 1:1 ҳисобида ўйнаб иккинчи ўринга тушиб қолишди. Киевдаги «Заря» Ворошиловград командасининг Динамочилар билан бўлган учрашувида ҳисоб очилмади. 3:3 ҳисоби Ростовда бўлиб ўтган АСК спортчилари билан Москванинг «Торпедо» командасида бўлди. МАСК футболчилари Ереванда «Арарат» билан ўйнаб 2:1 ҳисобида ютишди. Бокунинг «Нефтчи» командаси эса ўз майдонида «Спартак» Оржоникидзе спортчиларини қабул қилиб 1:0 ҳисобида мағлубиятга учратди.

«Пахтакор» командаси эса «Динамо» Тбилиси футболчиларини ўз майдонида қабул қилди. Ўйин майдон эгаларининг ҳужуми билан бошланди. «Пахтакор» командасининг ярим ҳимоячиси ўрнида ўйнайдиган Варюхин ўрнига тушган Солохо ўйинга анча жон киргизди. 20-минутда унинг зарб билан тепган тўпи штанганинг ёнидан ўтиб кетган бўлсада бу тўп грузинларни анча ҳушёрлик билан ўйнашга чақирди.

Динамочилар ҳам бу ҳужумга қайта ҳужум билан жавоб қайтаришарди. Улар аҳиллик билан шошилмасдан ҳужумга ўтишиб дарвоза ёнига келганда ҳимоячиларга тўпни олдириб қўйишар ёки аниқ тепиша олмасди. Биринчи таймда ҳар иккала команда ҳам ҳисобни очолмади.

Иккинчи тайм ҳам пахтакорчилар ҳужуми билан бошланди. Тўртинчи минутда ўнг қанотдан Патрикеевнинг аниқ оширган тўпи марказда турган Б. Абдураимовга тушди. У тўпни дарвозага йўналтирди. Дарвозабон зарб билан тепилган тўпни ушлаб qололмай уни «Пахтакор» ҳужумчиси Радионовга қайтарди. У иккиланмай туриб тўпни дарвозанинг чап бурчагига туширди. Шундан сўнг ҳужумни «Пахтакор» командаси эмас динамочилар кучайтиришди. Улар Любарцев дарвозаси олдида бир неча бор хавфли вазият туғдиришди. Тўрт минутдан сўнг динамочилар ҳисобни тенглаштиришди. Нодиянинг аниқ тепган тўпи мўлжалга тушди.

Ўйин тугашига саноқли секундлар қолганда пахтакорчилар грузинларни доғда қолдиришди. Патрикеевнинг оширган тўпини Абдураимов боши билан марказда турган Радионовга оширди. У бўш турган дарвозага тўпни аниқ киритди.

Шундай қилиб «Пахтакор» командаси «Динамо» Тбилиси футболчиларини 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратди. Бу пахтакорчиларни олий лига ўйинларида грузинлар устидан иккинчи бор ютиши эди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ САНОАТ ДОИМИЙ КОМИССИЯСИДА

17 августда Ўзбекистон ССР Олий Совети саноат доимий комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисга комиссия Раиси И. Г. Анисимкин раислик қилди.

Депутатлар Тошкент трактор заводининг директори И. К. Припусковнинг планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системаси шароитида корхонанинг фаолияти тўғрисида қилган докладини тингладилар. Доклад юзасидан музокарада депутатлардан В. Филимонов, И. Титков, Э. Аширова, В. Қодиров сўзга чиқдилар.

Комиссия иқтисодий ислоҳот асосида жуда яхши натижаларга эришган завод коллективининг ва жамоат ташкилотларининг ишини таъкидлаб ўтди. Шу билан бирга комиссия текшириш вақтида аниқланган камчиликларни бартараф қилиш юзасидан бир қанча тавсиялар берди. (ЎзТАГ).

*ИЛМ ВА МЕҲНАТ ЭГИЗАК

УНУМДОРЛИКНИ ОШИРИШ МЕЗОНИ

39 тадбирдан 16,5 минг сўм тежам. Юз тадбирли икки план. Ишчининг ўртача йиллик даромади 96 сўм кўпайди. Беш йилликда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 1 миллион сўмликдан зиёд ортади.

КПСС XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг сентябрь (1965 йил) Пленуми қарорларида ишлаб чиқаришни ва меҳнатни ташкил қилишни такомиллаштириш — техника тараққиётининг асосий йўлларидан бири, ижтимоий меҳнат унумдорлигини ҳар тарафлама оширишнинг зарурий шарти эканлиги уқдирилади ҳамда меҳнатни илмий асосда ташкил қилинишига эътибор берилиши таъкидланади.

Корхона, участка, цехларда меҳнатни илмий асосда ташкил этиш ишлаб чиқариш самарадорлигини, меҳнат унумдорлигини оширишга қаратилгандир. У ижодий группа ходимларидан ва ишчи-хизматчилардан иш жараёнида қилиниши лозим бўлган айрим тадбирларни таклиф қилишни, иш жойларидан, вақтдан унумли фойдаланиш, меҳнат интизомини ошириш, меҳнат шароитларини яхшилаш каби масалаларни ҳал қилишни, кунт билан ишлашни, технология ва иш жараёнларини аниқ ўрганишни, айрим тадбирларни ўз вақтида дадил амалга оширишни талаб қилади. Иқтисодий вазифаларнинг ўз вақтида бажарилиши меҳнатни қандай ташкил қилинишига боғлиқ бўлиб, бу масалада айрим тармоқларда чуқур ёндошишни ва иқтисодий нуқтаи назардан қараш зарурриятини туғдиради. Саноат ишлаб чиқаришини янгича бошқариш корхона участкалари ва цехларда бу масалани ҳал қилиш истиқболини очиб беради.

Планлаштиришнинг янги иқтисодий системаси меҳнатни илмий асосда ташкил этишни жадал суръатда олиб бориш ва ҳар бир ишлаб чиқариш тармоғида техника тараққиётини кенг йўлга қўйиш имкониятини яратади.

Бадиий буюмлар фабрикаси 1968 йилнинг апрелидан бошлаб планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системасида ишлаб келмоқда. **Янги системада ишлаш инженер-техник ходимлар ва хизматчилар олдига катта-катта масалаларни ҳал қилиш вазифасини қўйди.** Масалан, меҳнат қуроллари, машина-ускуналарини қараб чиқиш, технология процесслари, иш жойлари қандай ташкил этилганлигини кўриб чиқиш мақсадида ижодий группа тузилган. Юқоридаги масалалар ана шу ижодий группа иштирокида ҳал қилинади. Фабриканинг янгича усулда ишлашга ўтишида, тадбирларни амалга оширишда бошланғич партия ташкилоти, касаба союз ташкилоти катта ёрдам кўрсатди.

Фабрикада меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш планини ишлаб чиқариш ва уни жорий этиш юзасидан талай тадбирлар амалга оширилди. Ишни янги иқтисодий системада олиб бориш фабрика учун қувончли ютуқлар келтирди. Буни қуйидаги кўрсаткичлардан билишимиз мумкин.

Фабрика 1967 йил етти миллион 388 минг сўмлик ўрнига етти миллион 478 минг сўмлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқарган бўлса, 1969 йилда пландаги олти миллион 849 минг сўмлик ўрнига етти миллион 378 минг сўмлик маҳсулот реализация қилди.

Фабрикада маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми жиҳатидан икки — уч йил ичида сезиларли даражада ўсиш бўлмапти-да, деган ҳақли савол туғилади. Бу ўринда шуни айтиб ўтиш керакки, фабриканинг Лангар кўчадаги тўртинчи тикув цехи 1968 йилдан бошлаб мустақил фабрика сифатида иш бошлади. Шунинг учун кўрсаткичларни таққослаганимизда собиқ тўртинчи тикув цехининг йилига бир миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми қўшилмаяпти.

1970 йил маҳсулот реализация қилиш плани етти ярим миллион сўмдан зиёд қилиб белгиланди. Фабрика коллективи ярим йил л и к планни ўн беш кун илгари бажарди ва планга қўшимча бир юз эллик минг сўмлик маҳсулот реализация қилди.

Ўтган йили ўттиз тўққиз тадбирни ўз ичига олган меҳнатни илмий ташкил этишнинг битта плани ишлаб чиқилди ва машинада тикиш жорий этилди. Натижада кўзда тутилгандан зиёд, яъни ўн олти ярим минг сўмлик иқтисодий фойда кўрилди.

НОТ ижодий бригадаларининг юбилей йилига белгилаган марралари янада улкан. **Бу йилга мўлжаллаб иккита план ишлаб чиқилди. Ундаги амалга ошириладиган тадбирлар сони юзга етади.** Бу тадбирлар болалар кийими тикиш ҳамда попоп цехларида амалга оширилади. Улардан ўттиз минг сўм иқтисодий фойда кўриш белгиланган.

Янги системанинг афзалликлари ҳамда НОТнинг самарадорлигини бир мисолда яққол кўриш мумкин. **ИШЧИЛАРНИНГ 1967 ИИЛГИ ДАРОМАДИ 947 СЎМ БЎЛГАН БЎЛСА, 1969 ИИЛГИ ДАРОМАДИ 1043 СЎМГА ЕТДИ.** Бундай кўрсаткичларга эришишда НОТ планини ишлаб чиқиш ва уни жорий этиш, ижобий натижа берди. Фабрика икки ярим йилдан буён Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва республика касаба союзлари республика Советининг кўчма қизил байроғини ўз қўлида сақлаб келмоқда. Юбилей йилида социалистик мусобақани кучайтирган коллективимиз КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг Ленин юбилейи Фахрий Ёрлиғи билан тақдирланди.

Меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш планини белгилашда 1968 йилнинг иккинчи ярмидан бошлаб НОТ Советн тузилди ва ижодий группаларнинг ёрдамида фабрика бўйича 60 га яқин тадбирни ўз ичига олган план тематикаси белгиланди.

1969 йили Маҳаллий саноат министрлигининг давлат махсус хунармандчилик конструкторлик технология бюроси (ГСХКТБ) ходимлари томонидан фабрика ижодий группаларининг белгилаган тадбирлари асосида машина тикув цехида НОТ плани ишлаб чиқилди. Планга кўра меҳнат унумдорлиги 8,2 процент оширилиб, 16,5 минг сўм иқтисодий фойда кўриш белгиланган.

Иш жойини ташкил қилиш, янги машиналар ўрнатиш, ишлаб чиқариш воситаларидан мақсадга мувофиқ фойдаланиш кўзда тутилган эди. Кўндаланг тикиладиган чойшабни жуфт йўлли ип ўрнига якка йўлли ип билан тикиш ҳисобига 13,9 минг сўм, 97 маркали янги машинани ўрнатиш ҳисобига 1,8 минг сўм иқтисод қилиш каби тадбирлар ўз вақтида бажарилди.

1970 йилнинг ўтган даврида ижодий группамиз ва НОТ советининг аъзолари болалар кийими тикиш цехи бўйича янги планни ишлаб чиқдилар. Ҳозир ана шу амалий тадбирларни бажариш устида иш олиб борилмоқда.

Болалар кийими тикув цехида амалга ошириладиган тадбирлар аввало, меҳнат унумдорлигини ошириш билан бирга, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар сифатини яхшилайди. План 20 дан ортиқ тадбирларни ўз ичига олган, яъни цехдаги тикиш технологияси ихтисослаштирилади. Цехда болалар костюмининг чўнтагига гул тикиш асосан бир машинада бажарилар эди. Бу ишни тўрт бошли автомат машинада бажаришга ўтказилиши меҳнат унумдорлигини 10—15 процент оширади. Костюм ва кўйлакни иплардан тозалаш процессини қисқартириш, бу процессни тикувчининг ўзига юклаш ҳисобидан ва бошқа тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида меҳнат унумдорлиги 20 процент ортади ва 15 минг сўм иқтисодий тежам беради.

Ижодий группа составида цех бошлиқлари З. Девликамова, Ш. Саидвалиева, М. Аъзамова, бош инженер А. Олимбоев, бош механик Э. Сулаймонов, илғор ишчилардан Х. Шоюсупова, К. Мирзаева, Ш. Мирзаев, П. Шиpов ва бошқалар бўлиб, улар НОТнинг янги-янги планини ишлаб чиқариш ва жорий этиш устида кунт билан ишламоқдалар.

Улар олдига қўйилган вазифа ҳамма цех, участка ва бригадаларда меҳнат унумдорлиги ва иқтисодий самарадорликни оширишга хизмат қиладиган меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш тадбирларини амалга оширишдан иборатдир.

Р. ДАДАБОЕВ,
Бадиий буюмлар фабрикаси меҳнат ва иш ҳақи бўлимининг бошлиғи.

Экскаватор ремонти заводининг зарбдор слесари Эрали Абдукаримов коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун курашаётган пешқадам бригада аъзоси. Бу меҳнатсевар ишчи йигит беш йилдан буён мана шу йирик корхонанинг йиғув цехида қудратли экскаваторларни ремонт қилишда фаол иштирок этиб келмоқда. Шу кунларда Эрали корхонанинг бошқа ёш ишчилари қатори ўз топшириқларини 1,5 баравар адо этяпти.

СУРАТДА: Э. Абдукаримов.

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорлари — амалда

ИЖОДИЙ ИЗЛАНИШДА

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаб чиқарадиган саноат қувватларини ҳам анча кенгайтириш лозимлигини кўрсатиб ўтди. Бу — мамлакатимиз халқ хўжалиги учун зарур бўлган юқори сифатли маҳсулотни олиш ва ҳосилни сақлаб қолиш имкониятини беради.

Партиямиз томонидан қўйилган бу муҳим вазифани амалга оширишда пахта саноати марказий илмий-тадқиқот институти коллективининг ҳам роли каттадир.

— Пахтага дастлабки ишлов беришда ишлатиладиган юксак унумли техника ва технологияни яратишда институтимиз илмий-тадқиқот ташкилотлари ичида бош институтлардан бири ҳисобланади, — дейди пахтачилик саноати марказий илмий-тадқиқот институтининг директори А. Нуралиев. — Институт томонидан ўтказилган илмий-тадқиқотлар асосида мамлакатимиз пахта тозалаш саноати корхоналари учун барча муҳим машина ва механизмлар, приборлар билан жиҳозланган. Кейинги тўрт йилнинг ўзидагина коллективимиз томонидан 43 та иш бажарилди. Унинг ишлаб чиқаришга жорий этилишидан кўрилган фойда 12 миллион сўмни ташкил этди.

Машинада терилган пахтани поток усулида қабул қилишни ташкил этиш тайёрлов пунктларидаги оғир меҳнат талаб қиладиган ишларни янада самаралироқ механизация воситалари билан таъминлашга имкон беради. Бу нарсаларнинг кенг кўламда қўлланиши ҳар йили тайёрлов пунктлари ва пахта т о з а л а ш заводларида ишга банд бўладиган минглаб колхоз ва совхозларнинг ишчиларидан бошқа ишларда фойдаланиш имконини беради.

Институтимиз ходимлари пахта ҳосилини қайта ишлашдаги оғир жараёнларни комплекс механизациялашни янада такомиллаштириш юзасидан ҳам диққатга сазовор ишларни олиб бормоқдалар. Пахтачилик саноати марказий илмий-тадқиқот институтининг бутун фаолияти Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-тадқиқот институти, генетика ва уруғчилик институти, СОЮЗНИХИ, ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институтлари коллективларининг фаолияти билан чамбарчас боғлиқдир.

Институт коллективи пахта селекциясини пахтани машинада териш технологиясини яхшилаш юзасидан ҳам таклифлар ишлаб чиқмоқдалар. Бу ерда пахтанинг сортини тўғри аниқлашга имкон берадиган лаборатория приборлари ташкил этилган.

Ҳозирги кунда институт коллективи илмий-тадқиқот ишларини ҳаётга жорий этиш устида ўйлаб, ижодий изланишда давом этмоқдалар.

Пахтачилик саноати марказий илмий-тадқиқот институтининг коллективи КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорларини ҳаётга тадбиқ этиш ва КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш юзасидан зиммаларига янги мажбурият олдилар. Улар ўзларининг амалий ишлари билан Пленум қарорларига жавоб бермоқдалар.

*Китоб — ҳаёт офтоби

БЕБАҲО ХАЗИНА

Олий таълим ва фанни кутубхонасиз тасаввур қилиб бўлмайди. У кишилик билимларининг жамини ўзида тўла мужассамлантирган китобларга бой хазина бўлиши билан бирга, таълим ва фан тараққиёти учун биринчи асосий илмий-практик лабораториядир. Шу жиҳатдан қараганда Тошкент Давлат университети Илмий кутубхонаси республикадагина эмас, балки Ўрта Осиёдаги олий ўқув юртлари ичида энг йирик ва навқирон илм ўчоқларидан ҳисобланади. Унинг китоб бойлиги бир ярим миллиондан ортиқ бўлиб, буларнинг сонига нисбатан ёши ҳам улуғдир. Кутубхонада инсон тафаккурининг маҳсули бўлган XIV асрдан бошлаб то замонамиз илм-фани ҳақида ҳикоя қилувчи Европа ва Шарқ халқлари тилларида ёзилган нодир қўлёзма ва китоблар сақланмоқда.

Бу бебаҳо хазинани ўз бағрига олган кутубхонамиз 1920 йилда доҳий Ленин имзолаган декрет туфайли ташкил этилган Туркистон (ҳозирги Тошкент) Давлат университетининг асосий илмий-тажриба таянчи сифатида пайдо бўлди. Лекин, унинг китоблари университет ташкил этиш ишлари қатори 1918 йил баҳоридан бошлаб, Тошкент, Ленинград ва Москвада тўплана бошланган эди. Туркистон ҳокимияти ишчи-деҳқон қўлига ўтгач меҳнаткаш халқларнинг асрий орзуси — илм-фанни эгаллаши учун тўла имконият яратилиб, 1918 йил 21 апрелда Тошкентда халқ дорилфунуни ташкил этилди. Шу кундан бошлаб дорилфунун талабаларидан махсус уюшган «Союз» аъзолари «Дорилфунунга китоблар ҳадя қилинг!» — деган шиор остида уйма-уй юришиб, 6000 дан ортиқ китоб тўплайдилар.

Лекин Тошкентда ҳали тўла маънодаги университет ташкил этиш ва унинг ўқув ишларини илмий-адабий ҳамда дарслик китоблар билан таъмин этиш учун илмий база йўқ эди. Шу йили В. И. Лениннинг кўрсатмаси асосида Туркистон Давлат университетини тузиш йўлида Москвада катта ташкилий ишлар бошланади. Йирик олим И. Г. Александров бошчилигида бўлажак университетнинг Ташкилий комитети тузилиб, унинг қошида махсус кутубхона комиссияси ҳам бор эди. Комиссия аъзолари 1918—1919 йилнинг қаҳратон қишида Москва ва Ленинграддаги илмий ташкилот, йирик кутубхоналар ва махсус китоб магазинларидан университет кутубхонаси учун илмий-адабий ва дарслик китоблар тўплайдилар.

Ҳар қандай олий ўқув юрти учун китоб унинг ҳаёти — ўқув ва илмий ишлари ривожининг асосий манбаи эканлигини яхши билган олимлар, ўзлари топган китобларни шаҳарда транспортлар қатнови тўхтаб қолганлигига қарамай, чаналарда судраб университет штаб маркази — Спиридоновкадаги И. Г. Александровнинг уйига олиб келадилар. Мазкур китоб тўпловчилардан бири, профессор Е. П. Каровин у кунларни шундай эслайди: «Эсимда бор, менга университет кутубхонаси учун илмий ва дарслик адабиётлар танлаш топширилган эди. Мен Москва ва Петроградцаги ҳамма букинистик китоб омборларини кўриб чиқдим». Ана шу йўллар билан марказда 50 мингдан ортиқ адабиётлар тўпланиб, у 1920 йилда халқимиз қувончига-қувонч қўшган «Ленин поезди»да Тошкентга келтирилгач, ТошДУ асосий кутубхонаси ташкил топди. Бундан сўнг кутубхона китоб фонди йил сайин ошиб борди. Бунда университет олимларидан уюшган доимий кутубхона комиссиясининг хизмати самарали бўлди.

1921 йили кутубхонанинг Шарқ бўлими ташкил этилди. Шу йили кутубхонанинг китоблари тартибга солиниб, алфавит ва системали каталоглар ташкил этилди ва абономент орқали уйга китоб бериш бошланди.

Мана, бунга 50 йил тўлди. Шу давр ичида кутубхонамиз фонди янада бойиди ва Ўрта Осиёда энг йирик китоб хазинасига эга бўлган илмий марказга айланди.

Кутубхонада ноёб китоблар фонди ташкил этилган бўлиб, у Шарқ ва Европа тилларидаги китоблардан иборат. Фонднинг Шарқ қисмида 900 нодир қўлёзма ва 1200 га яқин тош босмада чоп этилган қимматли адабиётлар бор. Бу китоблар ўзининг кам нусхада эканлиги, ички ва ташқи безаклари билан ўтмишнинг нодир санъат намунаси сифатида жуда ҳам қимматлидир. Улар орасида таниқли шарқ тарихчиси Шарафуддин Али Яздийнинг жаҳонгир Темир юришларини таърифловчи «Зафарнома» асари бор. Бу асар шарқшунос А. А. Семёновнинг кўрсатишича, машҳур хаттот Беҳзод томонидан 1466 йилда кўчирилган бўлиб, у Парижда сақланаётган қўлёзманинг иккинчи нусхаси ҳисобланади. Бундан ташқари, Зияуддин Нахшабийнинг «Тўтинома» (1351 йил) асари, ўз вақтида форс тилидан турк, немис, урду ва инглиз тилларига таржима қилиниб, бутун дунёга танилганлиги билан жуда ноёбдир. Кутубхонанинг бу ноёб олтин фондини тўлдирувчи — номаълум авторлар томонидан ёзилган «Искандарнома», «Рустамнома», Хўжа Муҳаммад Абу Носир Порсо яратган (1461 йил) тожик тилидаги араб грамматикаси, Соқи бин Муҳаммад Аминнинг математикага доир «Мажмуа»си, буюк Навоийнинг «Хамса»си ва «Девон»и ҳамда бошқа классикларнинг тарихий ва адабий жиҳатдан муҳим аҳамиятга эга бўлган асарлари кўз қорачиғидек сақланмоқда.

Кутубхона ноёб фондининг иккинчи қисмини Европа халқлари тилларида чоп этилган қадимий, нодир китоблар тўлдирган. Улар 1492 йилда Кёльн шаҳрида босилган «Эзоп масаллари» ва Базелда итальян тилида нашр этилган антик адабиётнинг йирик вакили Гомернинг «Илиада», ва «Одиссея» достонлари каби энг қимматли китоблардан иборат.

20-йиллардан бошлаб, кутубхонада халқаро китоблар алмашиш иши яхши йўлга қўйилган. У ҳозир иттифоқдаги барча илмий муассаса ва кутубхоналар, 50 га яқин социалистик ва капиталистик мамлакатлардаги Фанлар академияси, Колифорния (АҚШ), Оксфорд (Англия), Калькутта (Ҳиндистон), Токио (Япония) университети ва бошқа университетлари билан системали равишда китоб алмашиб туради. Ҳозир кутубхонада 8 бўлим ва секторлар ҳамда 13 филиал ишлаб туради. Бу ерда хизмат қилаётган 90 га яқин кутубхона ходимларининг қарийб ҳаммаси махсус ўрта ва олий маълумотга эга. Улар орасида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган кутубхоначи ва маданият арбоби ҳамда фан кандидати деган шарафли ном эгалари бор. 1960 йилда Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги қарори билан кутубхона қошида олий ва ўрта махсус ўқув юртлари кутубхоналарига илмий-методик ёрдам кўрсатиш кабинети ташкил этилган.

Кутубхона Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг 50 йиллигига бағишланган Бутуниттифоқ кутубхоналар кўригида қатнашиб, ғолиб чиқди. Энг яхши хизматлари ҳамда илмий ишлари учун 1969 йилда СССР Олий ва ўрта таълим министрлиги қарори билан унга Илмий кутубхона деган ном берилди. Эллик йил давомида ТошДУ ва унинг Илмий кутубхонаси республика фани, экономикаси ва олий таълим системасини юксалишига салмоқли улуш қўшди. Минглаб мутахассис, йирик олим, талантли шоир ва ёзувчилар ҳамда кўп минглаб студентлар кутубхонамиз китобларидан баҳраманд бўлдилар. Бунинг қадр-қимматини китобхонларнинг ўзлари яхши биладилар.

Тошкент Давлат университети Илмий кутубхонаси, доҳий Ленин кутганидек, илмнинг ҳақиқатдан ҳам бутун вужудимизга сингишида, унинг тўла ва ҳақиқий равишда ҳаётимизнинг таркибий қисмига айланишида катта ҳисса қўшди.

Сотимжон ХОЛБОЕВ,
кутубхонанинг илмий ишлари бўйича директор ўринбосари.

Индустриал шаҳримизнинг меҳнаткашлари улуғ сана КПСС XXIV съезди шарафига бошланган мусобақани кун сайин авж олдириб унумли меҳнат қилаётирлар. Меҳнат Қизил Байроқ орденли тўқимачилик комбинати ишчилари ҳам меҳнат вахтасини муносиб ўтказмоқдалар.

СУРАТДА: корхонанинг йигирув цехида 20 йилдан буён баракали меҳнат қилиб ёшларга ҳунар ўргатаётган пешқадам йигирувчи Фавзия Османова.

М. Нуриддинов фотолари.

ЖОНАЖОН Ватан бўйлаб

ЙИГИРМА КИШИ ЎРНИДА БИР КИШИ

ВЛАДИВОСТОК. Приморье ўлкасининг Артём шаҳридаги заводда чинни буюмларга гул солиш технология линияси ишга тушди.

Ҳозирга қадар чинни асбобларнинг гули қўлда чизиларди. Бу сермеҳнат ишни рассомларнинг катта группаси бажарарди. Энди бўлса бир сменада бир киши мингга яқин буюмга гул солиб чиқаолади. Такомиллашган техника жорий қилингунича шунча ишни йигирмата рассом бажара оларди.

Артёмдаги чинни заводи бундан олти йил аввал ишга туширилган. У ўз маҳсулоти билан Узоқ Шарқ ва Шарқий Сибирь аҳолисини таъминлаб келмоқда. Энди Владивостокда каттароқ қувватдаги иккинчи бир шундай корхона қурилмоқда. (ТАСС).

«Қозоғистон» совхози Олмаота областидаги илғор хўжаликлардан бири. Унинг суғориладиган ерларида ҳар йили мўл олма ва узум ҳосили етиштирилади.

СУРАТДА: олма терувчи Фая Қуртнибоева.

ТАСС фотохроникаси.

ЛЬВОВ ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Львов конструкторлари томонидан яратилган пуркагичлар Эрфурт (1961 йил), Будапешт (1962 йил) ва Москва 1966 йилдаги халқаро виставкаларда олтин медаль билан тақдирланган.

Боғлар ва узумзорлар учун вентилятор типидаги пуркагичлар комплекси ишлаб чиқилди. Доривор суюқликлар тайёрлаш ва уларни пуркагичларга қуйиш учун юрадиган агрегат ясалди. Яқинда ерга суюқ аммиак юбориш ва ўт-ўланларга қарши химик кураш олиб бориш учун машиналар яратилди. Бундай агрегатлар чет элда ҳали ишлаб чиқарилаётгани йўқ. Шунинг учун ҳам чет эл мутахассисларининг бу машинага бўлган қизиқиши тушунарли. Узумзорлар учун ишлаб чиқарилган пуркагич, мутахассисларнинг гувоҳлик беришича, чет элдаги шундай машиналардан эфзал томонларга эга. Львовда ишлаб чиқарилган агрегат 3 та эгатни қамраб олади ва экинга икки томондан доривор суюқлик пуркайди.

Болгария, Венгрия, Румииния, Монголия, Вьетнам, Бирма, Эрон, Куба, Покистон ва бошқа мамлакатлар Львов машиналарини қизиқиш билан сотиб олаптилар.

Генрих ЕРЕМИН. АПН.

ЁШ ДЕНГИЗЧИЛАР ПОХОДИ

Бир неча йил муқаддам Қора денгиз кемачилигида ёш денгизчилар флотилияси ташкил қилинган эди. Ёш денгизчилар Одессада ўз базаларига ва флотларига эга. Уларнинг ихтиёрида «Чехов» ўқув кемаси, шлюпкалар ва катерлар бор. Яқинда улар яна қўшимча кемаларга эга бўладилар. Уларга хизмат муддатини ўтаган иккита кемани беришга тайёргарлик кўриляпти. Тажрибали капитанлар раҳбарлигида болалар денгизчилик ишини ўрганадилар, походлар уюштирадилар. Бу йилги мавсумни улар «Онега» теплоходида Қора денгиз ва Днепр бўйлаб рейс қилиш билан бошладилар.

150 ёш денгизчи навигация белгилари билан танишдилар, кема журналини тўлдириб бордилар. Ҳозир флотилиянинг флагмани «Онега» теплоходи яна сафарга чиқди. Бу гал кема Руминия ва Болгариянинг портларида бўлади. Бўлажак денгизчилар Бухарест ва Софияда бўладилар, қардош мамлакатлардаги ўз тенгқурларини кўрадилар. Руссе портида Болгариянинг ёш денгизчилари билан учрашув ўтказиш кутиляпти.

Иосиф ПИКАРЕВИЧ,
АПН.

ЎРТА ВА ОЛИЙ МАЪЛУМОТЛИ ЧЎПОНЛАР

Бухоронинг яйловларида минглаб қоракўл қўйлар боқилади. Жазирама чўлда на турар-жой, на мактабни топа оласиз. Лекин отарларда хизмат қиладиган чўпонлар ўзларининг ўқув юртларидан узоқда эканликларини унча ҳис қилмайдилар. Улар учун Бухорода мактабларнинг сиртқи ва кундузги бўлимлари ташкил қилинган. 330 чорвадор Томди районида ташкил қилинган филиалда, 120 чорвадор эса Қизилқумнинг энг ичкарисида жойлашган «Оёққудуқ» совхозида ўрта маълумотли бўлишди. Ўрта мактабни битирганларнинг кўпчилиги ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда Бухоронинг чорвачилик институтлари ва техникумларида ўқишни давом эттирмоқдалар. Чўпонлар Идрис Давлатов, Гулсара Бекмуродова, Жабай Балиманов ва бошқалар ўз малакаларини ошириб, чўпонлар бригадасининг бошлиқлари бўлдилар.

Бухорода Мурунтовнинг олтин қазувчилари учун ҳам ўқув-консультация пункти ташкил қилинган. Ҳозир бу ерда 45 техник слесарь ва шофер ўқимоқда.

Иосиф СИГАЛОВ,
АПН мухбири.

НОДИР ОТКРИТКАЛАР

Москвадаги В. И. Ленин Марказий музейининг янги залларидан бирида революциянинг буюк доҳийси медалларда, монеталарда, почта маркаларида, открыткаларда тасвирланишига бағишланган экспозиция ташкил қилинди. Экспозиция учун Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида чиқарилган нодир открыткаларни қидириб топишга тўғри келди. Улардан бирида В. И. Лениннинг революциядан кейинги биринчи портрети тасвирланган. Бу портрет таниқли фотограф М. Наппелбаум томонидан Петроградда 1918 йил январь ойида олинган эди. Рассом В. Сворг мана шу портрет асосида график расм ишлади. Иккинчи яна бир нодир открыткада ҳам муҳим масала талқин этилади.

Бу открытка 1919 йилда ишчи-деҳқон ва Қизил Армия депутатлари Қозон губернияси Совети томонидан чиқарилганди. 1922 йилда чиқарилган В. И. Лениннинг сиймоси туширилган открытка ҳам анча нодирдир. Таниқли рассом С. Чехонин бу портретни Коминтернининг II Конгрессида ишлаганди. Бундан ташқари экспозицияга қўйилган бошқа открыткалар ҳам киши диққатини тортади.

Михаил ЗАБОЧИН.
Бутуниттифоқ филателистлар жамияти Москва бўлимининг аъзоси. АПН.

Буюк боболаримиз

Ар-Розий

Табобат илмига Ибн Синодан кам ҳисса қўшмаган ва Шарқда «ўз даврининг Галени» деб танилган Абу Бакр Муҳаммад ибн Закариййё ар-Розий 865 йилда ҳозирги Теҳрон яқинидаги Рей шаҳрида туғилди. Гарчи у Рей шаҳридан бўлса ҳам талайгина вақт Ўрта Осиёда яшаган, бу ернинг олимлари билан яқиндан алоқада бўлди ва ўз асарларида Ўрта Осиёда қадимдан мавжуд бўлган маданий ва илмий традицияларни давом эттирди.

Кўпчилик манбаларда таъкидлашича, ар-Розий ёшлигида адабиёт ва музика билан шуғулланган, шеър ёзган. Кейинчалик у философия, математика, астрономия ва алхимия фанларини ўрганабошлайди. 30 ёшларида эса машҳур табиб сифатида танилади. Бу унинг ҳаётининг сарсон-саргардончиликда, мусофирчиликда ўтишига қисман сабаб бўлди. Чунки уни гоҳ у амир, гоҳ бу амир ўз саройларига чақиртирар эди. Ар-Розий бирқанча вақт Рей ва Бағдод шаҳарларидаги касалхонанинг бошлиғи бўлиб хизмат қилган. Гарчи у машҳур табиб сифатида танилган бўлса ҳам кўп вақт фақирликда ва муҳтожликда яшаган. Лекин у шунга қарамай камбағалларга ғамхўрлик қилган, уларни бепул даволаган.

Кўпчилик манбаларда таъкидланишича ар-Розий умрининг охирларида кўр ва шол бўлиб қолган. Бунинг сабабини ўрта аср муаллифлари турлича изоҳлайдилар. Беруний уларга қараганда ҳақиқатга яқин фикрни айтиб, бунинг асосий сабаби кўп шуғулланганликдан деб кўрсатади. Ар-Розий 925 йилда Рей шаҳрида вафот этади. У жуда маҳсулдор олим бўлиб, ўзининг таъкидлашича, 200 га яқин асар ёзган. Афсуски, шундан бизгача фақат 61 таси етиб келган.

Ўрта асрнинг барча олимлари каби ар-Розий ҳам энциклопедист олим эди. У ўша пайтда мавжуд бўлган илмларнинг ҳаммасидан хабардор эди. Лекин унинг олимлик таланти, айниқса, уч фанда: медицина, химия ва философияда ёрқин намоён бўлди. Берунийнинг таъкидлашича ар-Розий медицина соҳасида 60 га яқин асар ёзган. Булардан

ЖАҲОНГА МАШҲУР ТАБИБ ВА ФАЙЛАСУФ

КИМЁВИЙ ДОРИЛАР КАШФИЁТИ

ЭМЛАШНИ КАШФ ЭТГАН ОЛИМ

АНГЛИЯ ЛАБОРАТОРИЯСИДАН МИНГ ЙИЛ ОЛДИН

энг машҳури «Китоб ал-Ҳави» («Табобат илми энциклопедияси»), «Китоб ал-Мансурий» («Мансурга бағишланган тиббий китоб»), «Китоб ал-жадари ва ал-хасбо» («Қизамиқ ва чечак касалликлари»). Бу китоблар тез орада ғарб тилларига таржима қилиниб, унинг автори ғарбда ҳам машҳур бўлган. Масалан, «Китоб ал-Ҳави» биринчи марта 1279 йилда яҳудий табиби Фарарнус томонидан лотин тилига таржима қилинди. Бу китоб ўша вақтда табобат илми эришган ютуқларнинг барчасини ўз ичига оларди. Ар-Розийнинг таъкидлашича, у бу китоб устида 15 йил ишлаган.

«Китоб ал-Мансурий» эса ундан ҳам олдин — 1187 йилда шарқ тиллари мутахассиси бўлган машҳур Герхард Кремонский томонидан лотин тилига таржима қилинди. «Қизамиқ ва чечак касалликлари ҳақидаги китоб ар-Розийнинг энг машҳур монографик асарларидан биридир. Бу асар олимнинг ўз шахсий кузатишлари натижасида ёзилган бўлиб, бошдан оёқ оригинал фикрлар билан тўлиқ. Қизамиқ ва чечак касалликлари қадимдан ҳам маълум бўлган. Лекин биринчи марта медицина тарихида ар-Розий уларни юқумли касалликлар орасидан ажратди. Унинг аломатлари ва даволаш усулларини ёритиб берди. **Биринчи марта у чечакка қарши эмлаш усулини кашф этди. Натижада бу усул Шарқда муваффақият билан қўлланила бошланди.** Ар-Розий тиббий меросининг қимматли томони яна шундаки, у муттасил равишда касалликнинг ҳар хил тасодифий ҳолларини ёзиб борган. Унинг тиббий меросида ўз томонидан ёзилган «касаллик тарихи» кундалиги бор.

Ар-Розийнинг тиббий «мўъжизалари» ҳақидаги ҳикоялар фақат ўша даврдагина эмас, балки, анча кейинги даврдаги араб ва форс тилидаги беллетристик тўпламларда ҳам учрайди. Буларнинг ҳаммаси буюк табибнинг табобат илмида давлатнинг янги усули ва йўлларини топганини, шу билан бирга ўз замонасидан анча илгарилаб кетганини кўрсатади. У зўр қобилиятли диогност бўлган. Касалликни аниқлэб бўлгандан кейин, уни даволашда ўзи томонидан кашф этилган янги усулларни қўллашдан қўрқмаган. **Масалан, биринчи марта у табобатда ўзи томонидан кашф этилган химиявий дорилардан фойдаланган.** Шундай қилиб ар-Розийнинг тиббий ишлари ва яратган асарлари ўрта асрларда медицина фанининг кенг кўламда ривожланишига катта ҳисса қўшди.

Ар-Розий химия фанининг ривожланишига ҳам катта ҳисса қўшган олимдир. Маълумки, ҳозирги замон химия фанининг вужудга келиши ва ривожланишида ўрта асрларда мавжуд бўлган алхимия катта роль ўйнаган. Биз ар-Розийнинг химия фанига қўшган ҳиссаси деганимизда, унинг алхимиядаги эришган ютуқларини тушунамиз. Унинг алхимияга оид 26 та асари бўлиб, шундан бизгача фақат 4 таси етиб келган: «Китоб ал-асрор» («Сирлар китоби»), «Китоб сир ал-асрор» («Сирлар сири китоби»), «Китоб мадхал ат-таълим» («Кириш таълими китоби») ва «Китоб аш-шавоҳид» («Шоҳидликлар китоби»). Биринчи марта ар-Розий химиявий моддаларни уч қисмга бўлади: минерал моддалар, ўсимлик моддалари ва ҳайвонот моддалари. Булар ҳам ўз навбатида бирнеча группаларга бўлинади. Химиявий моддаларни классификация қилишда ар-Розий ўз ўтмишдошлари бўлмиш грек алхимикларидан илгарилаб кетди. Жумладан, химиявий моддаларга ар-Розий томонидан ҳайвонот моддаларининг бир неча турларининг киритилиши бундан далолат беради. Ар-Розий томонидан қўлланилган ва баён этилган процессларда қўлланилувчи асбоблар ҳам унинг химия соҳасида эришган ютуқларидан далолат беради. **Бир инглиз олими томонидан таъкидланишича «Ар-Розий томонидан тасвирланган химиявий лаборатория минг йил кейинги Англия лабораторияларидан деярлик фарқ қилмасди».**

Ар-Розий химия фанида биринчи марта химиявий процессларни тезлаштириш ва реакцияга киритган моддаларни уларнинг дастлабки ҳолатига қайтариш мумкинлигини исботлади. Буларнинг ҳаммаси ар-Розийнинг алхимикдан кўра, том маънодаги химик эканлигидан далолат беради. Унинг асарлари Шарқ ва Ғарбда химия фанининг ривожланишига катта ҳисса қўшди.

Ар-Розий фақат пешқадам химик ва моҳир табиб сифатидагина танилиб қолмай, балки ўз замонасининг энг илғор мутафаккири, илм ва маърифат жарчиси сифатида ҳам машҳур бўлди. У ўз оригинал фалсафий қарашлари билан замондошларидан анча илгарилаб кетди ва ўз даврига нисбатан қатор илғор фалсафий фикрларни олға сурди. Бу нарса унинг ўша даврдаги кўпгина реакцион руҳонийлар ва мутаассиф «олимлар» томонидан даҳрийликда, нодонликда айбланишига сабаб бўлди.

Ар-Розий гарчи ўз дунёқарашида чекланган ва баъзи бир қарама-қаршиликлар ва камчиликлардан ҳоли бўла олмаган бўлса ҳам, ўша даврдаги мавжуд ҳукмрон идеологияга қарши чиқди ва бошқа олимларга нисбатан бутунлай мустақил позицияда турди. У фақат ортодоксал ислом таълимотигагина қарши чиқиб қолмасдан, балки, ўша пайтда Ўрта Осиё ва Эронда кенг тарқалган манихизм, исмоилизм ва шунга ўхшаш фалсафий таълимотларга ҳам қарши чиқди.

Ар-Розий таълимоти бўйича, мавжуд дунё бешта азалий бошланғичнинг бир-бирига қўшилишидан таркиб топган. Бу бешта азалий бошланғич эса материя (хасало), макон, замон, рух (нафс) ва яратувчи (бориъ), яъни худодир. Кўриниб турибдики, ар-Розий бир томондан бутун дунё оллоҳ томонидан яратилган, дунёда оллоҳнинг ҳоҳишидан бошқа ҳеч нарса йўқ деган мутакаллимлар таълимотига қарши чиқса, иккинчи томондан худони бутун борлиқнинг ягона сабабчиси деб билган. Арасту изидан борувчи файласуфларга қарши чиқиб, худони фақат бешта бошланғич сабабнинг биридир дейди.

Шундай қилиб, ар-Розий гарчи мутакаллимларга ва худони ягона сабаб деб билувчи файласуфларга қарши чиққан бўлса-да, стихияли материализм позициясида турувчи ва худони бутунлай инкор этувчи даҳрийларга тўғридан-тўғри қўшила олмади. Лекин у материянинг абадийлиги ва доимий ҳаракат ва ўзгаришда бўлиши, барча инсон билимлари объектив дунёни мияда акс эттириш орқали вужудга келиши, илмни диний эътиқоддан устун қўйиши ҳақидаги, замон ва макон ҳақидаги таълимотлари билан худди ана шу даҳрийларга кўпроқ яқин келди.

Ар-Розий таъкидлашича, дунёнинг ривожланиши асосида бир моддий нарса ётади. У ҳам бўлса абадий ва узлуксиз материядир. Демак ар-Розий материя деганда предмет ва ҳодисаларнинг асосини ташкил қилувчи моддий бошланғич асосни тушунади.

Ар-Розий айниқса, киши билимларининг вужудга келиши асосида худонинг инояти, пайғамбар ва баъзи «муътабар зотлар»нинг «кароматн» муҳим ўрин тутишини таъкидловчи мутаассиб ислом руҳонийларини кескин танқид остига олди ва улар устидан қаттиқ кулади.. Фикримизнинг исботи учун унинг фалсафий таълимотидан қуйидаги бир фикрни келтирамиз. Ар-Розийнинг замондоши ва ватандоши бўлган Абу Хотам ўзининг «Пайғамбарлик аломатлари» деган китобида ар-Розийнинг қуйидаги сўзларини келтиради: «Ар-Розий шундай дейди. Сиз бизга ўз имомларингизнинг дориларини таъсири, заҳар ва овқат ўртасидаги фарқ ва ҳоказолар ҳақидаги биронта таълимотини кўрсатинг. Имомларингиздан биронтасининг осмоний жисмларнинг ҳаракати ва уларнинг сабаблари ҳақидаги ёки математиканинг моҳияти ҳақидаги бирон таълимотидан бизга айтиб берингчи. Агар сиз буларнинг ҳаммасининг асоси ўз имомларингиздан келиб чиқади деб даъво қилсангиз, биз сизга айтамизки, бу фикр нотўғри ва ақлга номувофиқдир. Сизларнинг бу даъволарингиз бизга маълум. Бу— уятсизларча бир даъводир. Агар сиз биздан дориларнинг баданга таъсирини, осмоний жисмларнинг ҳаракати ва уларнинг сабабини одамлар қаердан биладилар деб сўрасангиз, биз бу масалада сизларнинг имомларингизга муҳтож эмасмиз. Буларнинг ҳаммаси халққа маълум бўлган кузатишлардан олинади. Масалан, юлдузлар ҳаракатини кузатиш натижасида, вакцинация йўли билан дориларнинг баданга таъсирини кузатиш натижасида ва хоказолар натижасида билинади. Буларнинг ҳаммаси худди ғозларнинг сизларнинг имомларингиз «кароматига» муҳтож бўлмаган ҳолда табиий йўл билан сувда сузиб кетганидек табиийдир. Буларнинг ҳаммаси имомларингиз ҳақидаги «кароматни» рад қилади».

Ар-Розийнинг ахлоқ тўғрисидаги фикрлари ҳукмрон ислом ахлоқига бутунлай қарама-қаршидир, у ўша даврда шарқда кенг тарқалган сўфийлик ва зоҳидликка қарши чиқиб, одамларни моддий ва маънавий ҳаётнинг ҳамма лаззатларидан фойдаланишга чақиради. Бунинг ёрқин тимсоли қилиб, инсонларнинг ижтимоий ҳаётида актив қатнашган Суқротнинг ҳаётий йўлини олади. Аммо у моддий ва маънавий ҳаёт лаззатларидан кўр-кўрона фойдаланишни эмас, балки, ақл-идрок билан, ижтимоий ҳаётга актив қатнашиши билан фойдаланишни кўрсатади. «Бизнинг учун энг шарафли бўлган ҳол,— дейди у,— фақат жисмоний лаззатларга интилиш эмас, балки илм ва маърифат орттириш ва ҳақиқатга интилишдир».

Ар-Розийнинг бундай илғор фалсафий таълимотлари ўрта асрлар шароитида ислом идеологиясининг қутурган ҳукмронлиги даврида бениҳоя қимматли ва мақтовга сазовордир. Шунинг учун ҳам руҳонийлар уни худосиз, диндан қайтган, нопок деб эълон қилдилар. Кўпгина ўрта аср муаллифлари унинг таълимотини рад қилишга уриндилар. Лекин улар қанча уринмасинлар, унинг таълимотини таъсирини йўқотишга муваффа бўлолмадилар. Жуда кўп олимлар ар-Розий таълимотининг таъсирида бўлдилар. Жумладан, ар-Розий Беруний фалсафий таълимотининг шаклланишига катта таъсир кўрсатди.

Демак, бу нарсалар шуни кўрсатдики, ар-Розий фақат ҳур фикрли ва илғор фалсафий таълимотга эга бўлган олимгина бўлиб қолмай, балки мусулмон шарқи халқларининг илғор фалсафий фикрлари ривожланишига катта ҳисса қўшган олимлардан биридир.

Миржалол УСМОНОВ,
фалсафа фанлари кандидати.

Планетамиз янгиликлари

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИ

БУДАПЕШТ. Шадготарьян металлургия комбинатининг коллективи Венгрия социалистик ишчи партиясининг яқинда ўтказиладиган X съездини меҳнат зафарлари билан кутиб олмоқда. Бу комбинатда меҳнат унумдорлигини кўпайтириш плани 5 процент ошириб бажарилади. «Непсабадшаг» газетасининг хабар беришича, корхонада Комаров бошлиқ бригада айниқса катта муваффақиятларга эришган. Бу бригада ўнинчи марта социалистик бригада деган юксак ном олди. Шу йилнинг биринчи ярмида бригаданинг меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 23 процент ортди, бриганинг ҳар бир аъзоси ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқариш шу вақт ичида 28 процент кўпайди.

Венгрия бинокорлари партиянинг X съезди шарафига йигирма мартен печини ремонт ва реконструкция қилишни муддатидан илгари тамомлашга қарор бердилар. Бунинг натижасида Диошдьер, Озд ва Дунай металлургия комбинатлари пландан ташқари 1500 тонна пўлат тайёрлаб берадилар.

Металл буюмлари ишлаб чиқарадиган «Элзет» заводининг коллективи пландан ташқари 15 миллион форинтлик маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олди. Улар бу билан миллий даромадни кўпайтириш планини бир процент ошириб бажаришга ўз ҳиссаларини қўшадилар.

Мечек кўмир ҳавзасининг шахтёрлари меҳнат мусобақасига фаол қатнашмоқдалар. Улар кўмир қазиб чиқариш йиллик планини ошириб бажаришга ва маҳсулотнинг таннархини планда мўлжалланганидан ҳам кўпроқ камайтиришга аҳд қилдилар.

(ТАСС).

БАР НЕФТЧИЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

ҚОҲИРА. Бирлашган Араб Республикасида бир кунда 405 минг баррель нефть қазиб олинди. Бирлашган Араб Республикасининг саноат, нефть ва минерал ресурслар министри Азиз Сидқийнинг айтишича, ана шу кўрсаткич бир йил мобайнидагина Бирлашган Араб Республикасида кунига қазиб олинадиган нефть маҳсулотининг икки баравар ортганлигидан далолат беради. Агарда биз бу кўрсаткични 1967 йилги Исроил агрессиясигача қазиб олинган кундалик нефть даражасига солиштирадиган бўлсак, у вақтда мамлакатда ҳозир нефть қазиб чиқариш беш баробар ўсганлигининг шоҳиди бўламиз.

Бирлашган Араб Республикасида нефть қазиб чиқаришнинг кескин даражада ортишига Исроил Синай ярим оролини босиб олган шароитда эришилди.

Миср нефтчиларининг муваффақиятини таърифлаб берган Миср умумнефть ташкилотининг бошлиғи Али Вали бу муваффақият асосан нефтга бой районларда янги қудуқларни қазиш ҳисобига қўлга киритилди, деди. Али Вали Бирлашган Араб Республикасида нефть қазиб чиқаришни келажакда ҳам кўпайтиришнинг катта имкониятлари борлигини таъкидлаб ўтди.

(ТАСС).

ХЕЛЬСИНКИ. Тинчлик монументи. Унга «Бу тинчлик монументи 1968 йил 6 апрелда Финляндия халқи томонидан Финляндия ва СССР халқлари ўртасидаги дўстликнинг рамзи сифатида бунёд этилган» деган сўзлар фин ва рус тилларида ёзилган.

СУРАТДА: ана шу монумент.

Е. Куницин фотоси.

ТАСС фотохроникаси.

ХАЛҚАРО ПИОНЕРЛАР ЛАГЕРИ

ГАВАНА. Кубанинг денгиз курорти Варадерода 26 июль номидаги халқаро пионерлар лагери очилди. «Хувентуд ребельде» газетасининг хабар беришича, лагерда куба, немис, болгар, камбоджа ва вьетнамлик 250 бола, шунингдек совет пионерларидан 70 бола дам олади.

(ТАСС).

ПРЕЗИДЕНТ БОКАССАНИНГ АЙТГАНЛАРИ

БАНГИ. Марказий Африка республикасининг президенти Жан-Бедэль Бокасса мамлакат халқини иқтисодий мустақилликка эришмоқ учун бутун куч-ғайратларини сарф қилишга даъват этди. Бокасса бу ерда марказий Африка республикасининг миллий байрами — мустақиллик куни муносабати билан ўтказилган тантанали маросимда нутқ сўзлади.

Президент марказий Африка республикаси ҳукумати бундан буён ҳам барча мамлакатлар билан тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик сиёсатига амал қилажагини яна таъкидлади.

Президент бир қанча мамлакатларга, шу жумладан, яқинда Совет Иттифоқига қилган сафари ҳақида гапириб, марказий Африка республикаси делегациясини самимий кутиб олган ана шу дўст мамлакатларнинг халқлари ва ҳукуматларига ташаккур айтди.

(ТАСС).

Индира Ганди нутқи

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон бош министри Индира Ганди миллий экономикани ривожлантириш тўртинчи беш йиллик плани юзасидан парламентда ўтказилган мунозараларда сўзлаган нутқида бундай деди: «Ҳиндистон ҳукумати мамлакатда самарали ер ислоҳотини белгиланган муддатларда ўтказишга қатъий қарор бергандир».

Индира Ганди Ҳиндистон штатлари ҳукуматларини социал адолат ва кўп миллионли ҳинд деҳқонлари тараққиётини таъминлаш мақсадида қишлоқларда кескин аграр ислоҳотлар жараёнини дарҳол жадаллаштиришга даъват этди.

Сўнгра Индира Ганди Ҳиндистон тўртинчи беш йиллик планни бажариш даврида иқтисодий юксалишнинг белгиланган суръатларига (йилига беш процент) ва саноатда маҳсулот ишлаб чиқаришни йилига етти процент кўпайтиришга эришади, деб умид билдирди. Индира Ганди яна қуйидагиларни айтди: мустақил Ҳиндистон озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришда ўз тарихида биринчи марта рекордли даражага эришди — юз миллион тонна ғалла тайёрланди.

Индира Ганди айтдики, саноат лицензияси юзасидан белгиланган янги сиёсат мамлакатнинг миллий экономикасида йирик монополиялар фаолиятини чеклашга ва «давлат секторининг устунлиги»ни таъминлашга, шунингдек ҳинд халқини социал жиҳатдан тараққий эттиришга қаратилган.

Индира Ганди кескин социал- иқтисодий ислоҳотлар ўтказиш юзасидан Ҳиндистон ҳукумати илгари сурган программани қўллаб-қувватлаш учун халқ оммасини сафарбар қилишга даъват этди.

(ТАСС).

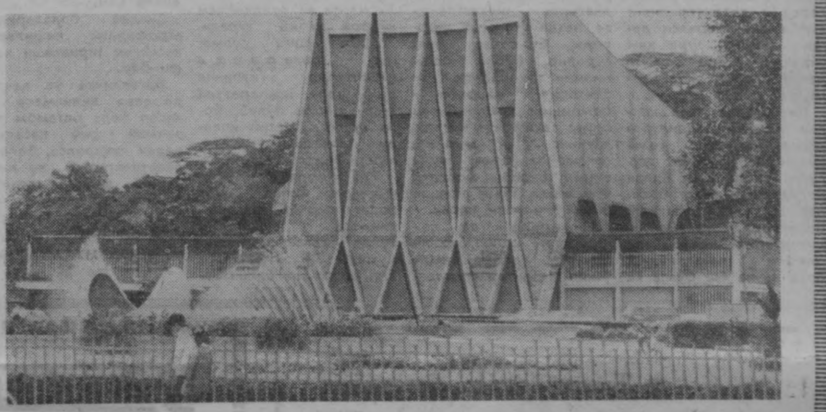

Сингапурдаги уйларнинг архитектураси ранг-барангдир. Эски шаҳарларидаги шарқ услубида қурилган уйлар ўрнида ҳозирда ўн ва йигирма қаватли бинолар қад кўтармоқда.

СУРАТДА: миллий театр биноси.

В. Душенькин фотоси.

ТАСС фотохроникаси.

ШАРҚИЙ ПОКИСТОНДА ТАБИИЙ ОФАТ

КАРАЧИ. Жалалар ва дарёларнинг суви тошиши натижасида Шарқий Покистоннинг катта-катта майдонлари тошқиндан зарар кўриб, бу тошқин чинакам табиий офат тусини олди.

Покистон информация агентлиги эълон қилган маълумотларга кўра, уч ҳафта мобайнида 16 минг квадрат милядан ошиқ майдонни сув босган, ўн миллиондан ошиқ киши кулфатда қолган. Кўп кишилар қурбон бўлди. Юз мингдан ошиқ уй ва иморат батамом йўқ бўлди, 556 минг уй жиддий шикаст топди, Шарқий Покистон пойтахтининг вилоят бошқа районлари билан темир йўл ва тош йўл коммуникациялари издан чиқди. Баъзи жойларда юқумли касалликлар тарқалди.

АПП агентлигининг хабар беришича, дастлабки маълумотларга кўра тошқиндан кўрилган зарар бир миллиард рупийга боради. Қишлоқ хўжалигига, жумладан Шарқий Покистоннинг асосий экинларидан бири бўлмиш шоли ҳосилига айниқса катта зарар етказилди.

Газеталарнинг хабар беришича, ҳозирги тошқин сўнгги 16 йил ичида энг кучлиси ва кўп вайроналик келтирувчиси бўлди. Шарқий Покистон пойтахтининг ўзига ҳам катта шикаст етказилди. Бу ерда неча ўн минглаб уй, кўпроқ камбағалларнинг уй-жойлари вайрон бўлди ва шикаст етказилди. Шаҳарда бошпанасиз қолган аҳоли учун 45 та чодир лагерлари барпо этилди.

(ТАСС).

Японияниннг Юихи Ониси оролининг аҳолиси автомашина моторидан ўзлари самолёт ясадилар. Унинг вазни 310 килограмм бўлиб, соатига 75 километр тезликда қўнмасдан 300 километр уча олади.

СУРАТДА: «Субару Плейн» денгиз устидан учиб ўтмоқда.

Киодро—ТАСС фотоси.

ХАЛҚЛАРНИНГ ТАЛАБЛАРИГА ХИЛОФ ИШ КЎРМОҚДАЛАР

ВАШИНГТОН, Жаҳондаги давлатларнинг кўпчилиги 1925 йилда химиявий ва бактереологик қуролни ишлатишни тақиқлаган Женева протоколини аллақачон ратификация қилган эди. Лекин шунга қарамай Қўшма Штатлар бу вақтгача Женева протоколини имзолашдан бош тортиб келмоқда.

АҚШ конгресси вакиллар палатасининг аъзоси Р. Маккарти ана шу гапларни айтди. У Қўшма Штатлар Жанубий Вьетнамда газ ва дефолиантлардан кенг кўламда фойдаланмоқда, деб таъкидлади.

Америка жамоатчилиги ва жаҳон жамоатчилигининг талаблари билан ҳисоблашишга мажбур бўлган президент Никсон ўтган йилнинг ноябрь ойида ана шу ҳужжатни ратификация қилиш учун «тез орада» сенатга юбораман, деб ваъда берган эди. Аммо президентнинг ваъдалари билан бу ваъдаларни бажариш ўртасида «ер билан осмондек тафовут» борлиги кўриниб турибди.

(ТАСС).

ВАХШИЙЛАРЧА БОМБАРДИМОН ҚИЛИНМОҚДА

ХАНОЙ, Жанубий Вьетнам миллий озодлик фронтининг Ғарбий Намбодаги маҳаллий комитети баёнотда Америка авиациясининг Ратьзя ва Чавин вилоятларидаги аҳоли яшайдиган пунктларни бомбардимон қилаётганликларини кескин қоралаб, баёнот эълон қилди, деб хабар беради ВИА агентлиги озодлик матбуот агентлигининг хабарига асосланиб.

Ҳужжатда айтилишича, Америка авиациясининг 20 июнда Чавинь вилоятидаги Ансбиен соҳил районини бомбардимон қилиши натижасида 270 киши ҳалок бўлган.

Америка самолётлари 29 ва 30 июлда Ратьзя вилоятидаги Винхоа, Винбинь, Винхуан аҳоли пунктларини 21 марта бомбардимон қилдилар. Бомбардимон қилиш натижасида маҳаллий аҳоли 20 минг пиастрадан ортиқ зарар кўрди.

Ҳужжатда Америка ҳарбийларидан вахшийларча бомбардимон қилишни тўхтатиш қатъий талаб қилинган. (ТАСС).

ИОРДАНИЯ ҚИШЛОҒИГА ҲУЖУМ

АММОН, Иордания қуролли кучларининг вакили бу ерда қуйидагиларни айтди: Исроилнинг иккита қирувчи самолёти Иорданиянинг Тивериад кўли яқинида жойлашган Аш-шуна қишлоғига ҳужум қилди. Қуролли кучлар вакили тинч аҳоли ўртасида қурбонлар йўқлигини айтди.

Яқин Шарқда ўт очиш тўхтатилганидан кейин Исроил авиацияси Иорданияга биринчи марта ҳужум қилди. Ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги қарор ўтган жума куни кучга кирган эди.

(ТАСС).

ЖАЗОИР. Бу шаҳарни анъанавий бозорсиз тасаввур қилиш қийин. Бозор кунлари шаҳар чеккаларидан бу ерга кўплаб деҳқонлар ҳар хил мевалар олиб келишади.

СУРАТДА: Бугаа бозорида. [Сетиф департаменти].

А. Спиркин фотоси.

ТАСС фотохроникаси.

САЛОМАТЛИК ҲАҚИДА СУҲБАТЛАР

ЭҲТИЁТЛИК — ЯХШИ СОҒЛОМЛИК

Ичбуруғ, қорин тифи ёки халқ орасида ич терлама деб аталувчи касалликлар йилнинг баҳор фаслларидан одамлар орасида аста-секин тарқалиб, ёз кунлари жуда равнақ топади. Кеч куз ва қиш фаслларига бориб анча камаяди. Бу касалликлар ер куррасининг ҳамма жойида учрайди. Аммо, иссиқ иқлимли мамлакатларда ҳаддан ташқари кўп тарқалади ва саломатлик учун зарар етказади. Бизнинг иссиқ иқлимли ўлкамиз ҳам касалликнинг кўпайишига мос шароит ҳисобланади.

Ҳозирги кунга қадар Ўзбекистонда бу хасталиклар деярли даражада камайиб, йўқ бўлиб бораётган касаллик ҳисобланади. Бунга бирдан-бир сабаб халқнинг турмуш маданияти ўсаётгани, моддий ва маиший хизматнинг юксалиши, халқ фаровонлигининг кўтарилишидир. Совет ҳукумати даврида Ўзбекистонда иссиқ иқлимга мойил бўлган касалликлардан безгак, чечак, ришта касалликлари бутунлай йўқ бўлди.

Аммо, ҳозирги кунда дизентерия касаллиги бир мунча тарқалиб боряпти.

Ичбуруғ касаллиги бўлмаслик учун нималар қилиш лозим?

Аввало, ахлат ва чиқиндиларни, озиқ-овқат қолдиқларини тўғри келган ерларга ташламай, махсус кўрсатилган жойга йиғиш ва коммунал ходимлар олиш учун мослаш, яъни махсус яшикларга ташлаш зарур. Бу эса, ўз навбатида пашшага қарши курашишнинг бирдан-бир манбаидир ва озода яшашга яратилган имкониятдир.

Баъзи бир кишилар ахлат ва чиқиндиларни касалликка нима аҳамияти бор, одам ахлат титмайди-ку, деб ўйлайдилар. Шуни унутмаслик керакки, ахлат касаллик тарқатишда бирдан-бир манба ҳисобланади.

Ахлатхона, хожатхона ва кир ўралар эса вақти-вақти билан дизенфекция қилиниши шарт. Бу эса, ўз навбатида пашшаларни қиришга имконият туғдиради.

Булардан ташқари, ич буруғ касаллиги билан оғриб, ҳозирги кунда амалий соғлом бўлиб, аслида микроб ташувчи бўлса, у одам шахсий гигиена қоидаларига бефарқ қараса, у касал тарқатувчи қўрқинчли манба ҳисобланади. Шунинг учун ҳам илғор совет медицинаси ич буруғ, қорин тифи касаллиги билан оғриган касалларни бир-икки, ҳатто беш йилгача махсус ҳисобда сақлаб, уларнинг соғлиғи устидан назорат олиб боради. Агар керак бўлса, уларни касалхонада сақлаб даволайди.

Баъзи хўжаликлар хожатхона ахлатини гўнг сифатида ишлатади. Бу эса сабзавот ва меваларни юқумли микроблар билан зарарланишига олиб келади. Шу мева ва сабзавотларни пиширмай, сувда ювмасдан истеъмол қилинса, касаллик кўплаб тарқалади. Бундан ташқари, баъзи бир бефарқ одамлар тувак ва ифлос тоғораларни тоза сув манбаи — ариқ ва ҳовузларда чайиб, ахлатларни шу сувларга ташлаб, уни ифлослантирадилар.

Қўлни тез-тез совунлаб ювиш керак. Сабзавот ва меваларни қайноқ сувда чайиб, сўнгра истеъмол қилинса, пашшага қарши кураш олиб борилса, сувни қайнатиб ичилса, касаллик манбалари ўз-ўзидан камаяди ва йўқ бўлиб кетади.

Юқумли ичак касалликларига қарши курашдаги асосий вазифа янги касалланган одамни дарҳол аниқлаш ва тегишли даволаш муассасасига барвақт етказишдан иборат. Агар кимда-ким ўзи ёки оила аъзосида бирор одамни ичи бузилганини пайқаб қолса, дарҳол врачга мурожаат қилиши лозим.

В. К. ШУБИНА,
республика санитария маорифи уйининг инструктори.

Дизентерия нима?

Дизентерия ҳам қорин тифи сингари, микроблар қўзғатадиган юқумли касалликдир.

Иссиқ иқлимли районларда дизентериянинг амёба дизентерияси деган бошқа тури ҳам учрайди. Бунга амёба деган содда жониворминроб сабаб бўлади.

Дизентерия ҳар қандай ёшдаги кишиларга юқиши мумкин, аммо эмадиган болалар, хусусан сигир сути билан боқиладиган заиф болалар тез касалланади. Болаларда учрайдиган дизентерия оғир ва хавфли касалликдир. Бола қанча ёш бўлса ва қанча кечикиб даволана бошласа, дизентерия шунча кўп хавф туғдиради, дизентерия микроблари йўғон ичакнинг девфини шикастлайди ва заҳар (токсин) чиқаради, бу заҳар қонга сўрилиб, бутун организмни заҳарлайди. Дизентерия микроблари беморнинг ахлати билан бирга ташқарига чиқади. Шунинг учун агар касаллик юз берса, жуда эҳтиёт бўлиш, болалар ўтказилган тувак қопқоқ билан ёпилиши керак.

Шилимшиқ ва қон аралаш ич кетиш, қорин оғриғи, дармонсизлик ўткир дизентерия касаллигига хос аломатлардир. Баъзан кўнгил айниши, қусиш ҳам бўлиши мумкин. Бола ичи тез-тез суткасига 20—30 марта ва бундан ҳам кўпроқ келиб туради.

Икки ёшга тўлмаган болаларда дизентерия кўпинча оғир ўтади, температура жуда юқори бўлиб, бола ҳушидан кетиб қолади, талвасага тушади, юраги заифлашади.

Дизентериянинг оғир формаси билан ётган болага дарҳол даво қилинмаса, у бир неча кунда ҳалок бўлиши мумкин. Дизентериянинг енги формаси билан оғриётган болаларда бу касалликнинг аломатлари бўлмаслиги мумкин. Бундай ҳолларда болалар касалликни оёқ устида ўтказганлигидан, ота-оналари уларни касалхонага ётқизмайдилар, баъзан даволамайдилар ҳам.

Бундай болаларнинг атрофидаги кишиларга касаллик тарқатиши хавфи бор.

Касалликка ўз вақтида даво қилинмаса ва касал бола батамом тузалмай туриб касалхонадан чиқарилса, болани овқатлантириш ва парвариш қилиш тартиби бузилса, дизентерия чўзилиб, хроник формага ўтиб кетиши мумкин.

М. НАЗАРМУҲАМЕДОВА, врач.

СУРАТДА: республикамизнинг таниқли хирурги Тошкент медицина институтининг профессори медицина фанлари доктори Муқаддам Ашропова. Бу моҳир хирург аёл юзларча кишиларни ўлим чангалидан асраб қолган, бўлажак шифокорларга эса ўз билимини қунт билан ўргатаётган меҳрибон шифокордир.

И. Глауберзон фотоси.

БЕЛГИСИНИ СЕЗИШ БИЛАН...

Юқумли ичак касалликларига қорин тифи, паратифлар, бактериал, ичбуруғ ва бошқалар киради. Бу касалликларга сабаб бўладиган микроблар киши организмига овқат, сув, ҳўл мевалар орқали киради ҳамда шу микроблар билан ифлосланган товоқ-қошиқ асбоблари, сочиқ, ўрин-кўрпа ва ҳоказолар орқали тушади. Юқумли ичак касалликларини тарқатишда пашшалар жуда хунук роль ўйнашади. Пашша одам, ҳайвон ахлатлари, ташландиқ ва бошқа ифлослар билан овқатланиши ҳаммага маълум.

Шундай қилиб пашша ифлосланган оғзи, қаноти, оёқларида касаллик микробларини олиб юради ва тоза тутилмаган жойларда кўп бўлади. Шунинг учун ўтирган уй, ҳовли-жойимиз, умумий овқатланиш жойларини, болалар муассасаларини ҳар жиҳатдан озода сақлаш ҳар биримизнинг бурчимиздир.

Касал чақирувчи микроблар оддий сувда, айниқса ҳар хил оқсил моддали ифлослар билан зарарланган сувда ўз хусусиятларини сақлайдилар. Шунинг учун юқумли ичак касалликлари ёмон сувларда чўмилишдан ҳам келиб чиқади. Айниқса, болалар чўмилиш вақтида қанчадан-қанча ифлос сувни ичиб юборишади ва кўпроқ, бактериал дизентерия, қорин тифи ва паратиф касалликларига дучор бўлишлари мумкин.

Бола бетоблиги унинг хулқи, юриш-туриши ўзгаришидан сезилади. Бетоб бола хомуш бўлади, хархаша қилади ёки йиғлайди, овқатни хушлаймайди, бўшашиб, одатдагидек ўйнамайди.

Ана шу касаллик белгилари билан бир қаторда, баъзан бир неча соатлардан кейин кўнгил айнаш, қусиш ва ич кетиш бошланади. Бола қорнини авайлаб ушлайди. Бундай ҳолларда боланинг температурасини ўлчаб, ўзини каравотга ётқизиб қўйиш ва врач чақириш керак. Бетоб болани консультация ёки поликлиникага олиб бориш ярамайди: врач келгунга қадар болага ҳеч нарса едирмай, фақат қайнаган сув ёки илиқ чой ичириб туриш лозим.

Агарда боланинг қўли ва оёқлари совуқ қотаётган бўлса, иссиқ қилиб ўраб, оёғига грелка қўйиш керак.

Бетоб бўлган болани бошқа болалардан ва атрофдаги ҳамма шахслардан ажратиб, уйга келган врачнинг буюрганларини тўла-тўкис бажо келтириш шарт, шунингдек болани касалхонага ётқизишдан бош тортиш ярамайди.

Касал бола учун махсус идиш-товоқ, сочиқ ва ҳатто тувак тайинланиши лозим.

Киши ичак касаллигига дучор бўлиб қолса, тезликда врачга ёки ҳамширага хабар бериб, уни касалхонага жойлаштириш керак.

В. КОНСТАНТИНОВА, врач.

АЖОЙИБОТЛАР

ЎТГАН АСРЛАРГА САЁҲАТ

Ригаликлар ва Латвия пойтахтининг меҳмонлари бундай саёҳат қилиши қийин эмас. Бунинг учун шаҳарнинг шарқий чеккасигача бориш кифоя. У ерда ҳушманзара Юглас кўлининг соҳилидаги қарийб юз гектарлик қарағайзорда деҳқон меъморчилиги ва турмушининг заповедниги ёстанган. Бу ерда XVI—XIX асрлардаги деҳқонлар ва балиқчиларнинг этнографик районлар бўйича группаланган уй-жойларини кўздан кечириш, ёғочдан ишланган қадимги Умасс черковида орган концертини тинглаш, собиқ жамоа уйидаги халқ усталари ясалган буюмлар виставкасини кўриш мумкин.

XIX асрдаги Курзема деҳқонларининг кўрасида бўлсин ёки Видзема балиқчисининг уйида бўлсин ҳар бир иморатда сизни ушбу этнографик район миллий либосидаги «Уй бекаси» кутиб олади. У ўша замондаги меҳнат қуроллари ва рўзғор асбоблари бўлган уйни ва хўжалик иморатларини кўрсатади. Ўтган асрларда Латвия қишлоғидаги ҳаёт тўғрисида гапириб беради.

Яқинда қадимги иморатлар коллекцияси бир қанча қизиқ-қизиқ бинолар билан тўлдирилди. Илукстедан қадимги қишлоқ темирчилик устахонаси бу ерга келтириб ўрнатилди. Рига қарағайзорлари соясига Латгалиянинг от тегирмони, Лудзен районидан келтирилган ўзига хос конструкциядаги шамол тегирмони ва бошқа объектлар пайдо бўлди.

Музейнинг илмий ходимлари яқинда латишларнинг қадимги аждодлари. Курзема ливлари хуторининг ноёб иморатларини топишиб, заповедник территориясига келтиришди. Шунингдек, Мейранадан товуқхона ва бошқа иморатлар келтириб ўрнатилди. Ҳозирги вақтда бу ерда жойлаштирилган биноларнинг умумий сони олтмиштадан ошади.

И. ПЛОТКЕ,
Рига.
(ТАСС мухбири).

ВАДИМ КИЕНКОНИНГ ЭРМАГИ

Овшунос олимлар ёввойи тўнғиз билан буғунинг олишувини камдан-кам бўладиган ҳодиса деб ҳисоблайдилар. Аммо Тамбовдаги химия комбинатининг инженери Вадим Киенко бундай ҳодисани кўриш шарафига муяссар бўлди. У фотоаппарат билан ғалати кадрлар тушириш иштиёқида кўпдан бери «овчилик» қилади. Бундай ов ҳангомали бўлган пайтлар ҳам бор.

Бир куни Киенко бир неча болали урғочи айиқ кетидан тушади. Шунда урғочи айиқ унга чап бериб тирноқларининг изини хотира қилиб қолдирган. Лекин бунинг эвазига оғзини каррақдек очган урғочи айиқнинг портрети эсдалик бўлиб қолди. Бутуниттифоқ фото конкурсида шу сурат мукофотга сазовор бўлди. Конкурсда қўйилган қуённинг фотосуратига кулимсирамай қараб бўлмайди. Узун қулоқ ёввойи сабзи майдонидаги зиёфатдан кайфи тароқдек бўлиб кўринади.

Шу мавсум Вадим Киенконинг омади келди. У тўнғиз билан буғу жангидан ташқари ўрдак билан калхат олишувини ҳам суратга туширди. Фотография уста коллекциясида фахрли ўрин эгаллайди. Унинг коллекциясида ўн мингга яқин ноёб суратлар бор.

М. ГОЛАЧЕВ,
Тамбов.
(ТАСС мухбири).

МЕХАНИЗАЦИЯЛАШГАН БУВИ

Саратов областидаги Татишчево посёлкасида истиқомат қилувчи пенсионер Нина Захаровна Олешконинг хўп омади келиб қолди. У пул-буюм лотереясидан ютиб олган яп-янги «Запорожец»ни гаражга қўяр-қўймас яна катта ютуқ — «Москвич—408» автомашинаси чиқиб қолди. Буни қарангки, еган сари иштаҳа ҳам очилаверар экан. «Механизациялашган буви» 1970 йилда учинчи чиқариш пул буюм лотереясини яқинда омонат кассага узатиб, 250 сўмлик холодильник ҳам олиб кетди.

— Ғилдирайдиганларни олиб бўлди, энди рўзғорига гал келди,— ҳазиллашади омонат касса мудири А. Красулина.— Шуни ҳам айтиш керакки, Нина Захаровна лотерея барча тиражларининг энг актив қатнашчисидир. У бир-иккитагина эмас, ундан кўпроқ билет сотиб олади албатта.

А. СИРОВАТКИН,
Саратов.
(ТАСС мухбири).

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

● *Текинхўрлик, безорилик ва ичкиликбозликка шафқат йўқ!*

ХУРМАЧА ҚИЛИҚ

Варис Хабибуллин область касаба союз ташкилотида шофёр бўлиб ишлар эди. Кейинги пайтларда оғзига сал тегса айнайдиган бўлиб қолди. Ўтганнинг ўроғини, кетганнинг кетмонини оладиган, дуч келган одам билан ёқалашадиган одат чиқарди.

У ўтган йил охирида кечқурун соат тўққизда боши айланиб М. П. Алексаненко деган аёлнинг ошхонасига кириб қолди. Негадир аёл унинг кўзига хунук кўриниб кетди шекилли, қалаштириб сўка бошлади. Бунга ҳам қаноат қилмай тарсакилаб юборди. Шу пайт Ф. Ф. Седова деган аёл келиб қолди. Хабибуллинни инсофга чақириб, чиқиб кетишини сўради. Лекин Хабибуллин анойилардан эмас экан. Менга ақл ўргатадиган сенмисан деб, Седовани бўға бошлади. Яхшиямки, Хабибуллининг онаси билан хотини келиб қолишди. Бўлмаса бир кори-ҳол рўй бериши мумкин эди. Алексаненко билан Седова Фрунзе район милициясига хабар қилишди. Бемор тузалгиси келса, табибнинг ўзи келади дегандек Хабибуллиннинг ўзи милицияга келиб қолди. Устидан шикоят қилаётган Алексаненко билан Седовага ёпиша кетди. Милиция бўлимининг навбатчиси Левченко билан Паршин ўртага тушишди. Аммо Хабибуллин бу сафар ҳам зўравонликка ўтди. Паршинни бир калла қилиб, кийимини йиртиб ташлади.

Судда Хабибуллин қўйдек ювош бўлиб қолди. Мен бунчаликка бориб етмаган бўлсам керак, деб ўзини оқлашга киришди. Лекин мастлик—ростлик дейдилар. Унинг мастликда қилган жинояти айбини камайтира олмади. Хабибуллин уч йил озодликдан маҳрум қилинди.

ШАҲРИМИЗГА ДОҒ ТУШИРАЁТГАНЛАР

Майда безорилик учун қамалганлар

Латипов Р. З. 1948 йилда туғилган. «Главташкентстрой»ганинг 153-қурилиш трестига қарашли 3-қурилиш бошқармасининг дурадгори. Маст ҳолида кўчада қизларга тегажоғлиқ қилгани учун 10 суткага жазоланди.

Ермаков П. П. 1937 йилда туғилган. «Гордорстройремонт» трестига қарашли 2-ремонт қурилиш бошқармасининг электр монтёри. Ўз уйида маст ҳолида жанжал кўтариб қўшниларнинг оромини бузганлиги учун 10 суткага ҳукм қилинди.

Ҳушёрхонада тунаганлар

Мельников Ю. П. 1944 йилда туғилган. Шаҳарлараро алоқа қурилиши бошқармасининг мастери.

Бармин Н. Ф. 1929 йилда туғилган. Пардозлаш трестининг 11-қурилиш бошқармаси электриги.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 18|VIII да **Зайнаб ва Омон,** 19|VIII да **Дон Жуан.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18|VIII да **Парвона,** 19|VIII да **Мария Стюарт.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 19|VIII да **Фарғона тонг отгунча,** 20|VIII да **Елғончи даркор** (спектакллар кеч соат 8 да бошланади).

КИНО

18 АВГУСТДА
ҚИШКИ БИНОДА

Гул ва тош — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «ДРУЖБА (кечқурун), «СПУТНИК» (кеч 8 да).

Нон, севги ва фантазия — «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», (кечқурун), «СПУТНИК» (кеч 6, 7, 9 да).

Европалик келин — САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8,45 ва 10.40 минутда бошланади)

Нон, севги ва фантазия — «ФЕСТИВАЛЬ».

Уй васиқасини олган киши — «ХИВА».

19 АВГУСТДА
ҚИШКИ БИНОДА

Гул ва тош — ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН» 25 ЙИЛЛИГИ НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун) «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 3 да), «СПУТНИК» (кундуз соат 2, 3 кеч 8 да).

Нон, севги ва фантазия — «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 12, 1, 5, кеч 6, 7, 9 да).

Европалик келин — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Баҳор сувлари — «ЧАЙКА» (кеч соат 6, 8, 9,40 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8.45 ва 10.40 минутда бошланади).

Уй васиқасини олган киши — «ХИВА», «РАКЕТА».

Нон, севги ва фантазия — «ФЕСТИВАЛЬ».

Жазда фақат қизлар — ТЕЛЬМАН номли

ТЕЛЕВИЗОР

18 АВГУСТ СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида: 18.30** «Ахборот» информацион программаси. **18.45** «Чин инсон қиссаси». Бадиий фильм. **20.15** СССР Ҳаво Флоти кунига бағишланган кўрсатув. **20.45** Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.55 «Ахборот» информацион программаси. **21.10** Давр мадҳи шоирлар назмида. **21.30** «Учишга рухсат этаман». **21.45** КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА». **22.05** Янгиликлар. **22.10** Санъат усталари. Рисқи РАЖАБИЙ. **23.00** Рангли телевидение. Баскетбол бўйича халқаро мусобақалар. СССР—АҚШ. Танаффус вақтида «Жонажон ўлка бўйлаб» киножурнали. **00.40** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.45 Кўрсатувлар программаси. **19.50** Янгиликлар. **20.00** Ўқувчилар учун. «Ёшлар фестивали». Молдавия ССР ўқувчиларининг куни. Бадиий ҳаваскорлар концерти. **20.30** «Жасорат». Телевизион альманах. **21.00** Янгиликлар. **21.05** «Аэрофлотнинг ўтмиши, бугунги куни ва эртаси». Ҳужжатли фильм. **22.00** Концерт. **22.30** «Вақт» информацион программаси.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

20.00 Дўстларимизнинг эстрада куйлари (ўзбек тилида).

Рус тилида: 20.40 НОТ—амалда. **21.05** «Григорий Яковлевич». Ҳужжатли фильм. **21.30** «Ватандан узоқда». Бадиий фильм.

19 АВГУСТ ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси. **18.30** Рус тилида «Ахборот» информацион программаси.

Ўзбек тилида: 18.40 Ўсмирлар учун. «Комсомолдан ўрнак ол!» **19.05** Наманган ипак йигирув фабрикаси бадиий ҳаваскорларининг концерти. **19.45** «Ахборот» информацион программаси.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Кўрсатувлар программаси. **20.05** Янгиликлар. **20.15** Рангли телевидение. «Владимир Первицкий ва унинг дўстлари». Ҳужжатли кинаочерк. **21.00** Янгиликлар. **21.05** Социализм дунёси. **21.30** Д. Шостакович. «Биринчи симфония». **22.05** «Ингим-терим айни авжида». Смоленск области далаларидан репортаж. **22.20** Рангли телевидение. Мультпанорама. **23.30** «Вақт» информацион прграммаси. **24.00** Рангли телевидение. «Бовари хоним». Бадиий фильм. **02.30** Янгиликлар, кўрсатувлар программаси. **02.35** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КЎРСАТАДИ

13.00 Кўрсатувлар программмаси. **13.05** Янгиликлар. **13.15** Рангли телевидение. Ўқувчилар учун кўрсатув. **13.45** «Очилган қўриқ». Бадиий фильмнинг биринчи серияси. **15.20** СССР халқлари атласи. **15.50** Янгиликлар. **15.55** Москва кундузги кўрсатувларининг охири.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.30 «Старшеклассник» программаси. **19.10** Реклама». **19.20** Мафтункор чанг торлари.

Ўзбек тилида: 20.00 «Тинчлик солдатлари». Ҳужжатли фильм. **20.55** Шаҳримиз озода ва гўзал бўлсин! **21.10** Фильм-концерт. **21.50** «Душман гирдоби». Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 20.00 «Қил устида». Бадиий фильмнинг биринчи серияси. **21.20** «Севги афсонаси». Фильм-концерт. **22.00** Телеспектакль.

РАДИО

18 АВГУСТ СЕШАНБА

СССР ҲАВО ФЛОТИ КУНИ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10 СССР Ҳаво Флоти ходимларининг талабларига мувофиқ концерт (ўзбекча). **18.40** Спорт эшиттириши (ўзбекча). **19.20** Музикали драмалардан парчалар. **20.00** «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. **20.50** Куйлар. **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). **21.10** Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. **22.20** Республикада хизмат кўрсатган артист Ҳ. Юсупова куйлайди. **22.40** Севимли ёзувчилар радиокутубхонаси. А. Фадеев. «Ёш гвардия» романидан парча (ўзбекча). **23.15** «Бўш соатда». Концерт. **24.00** Тунги концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 К. Курносенков. «Пушкин билан мулоқот». Радиоҳикоя (ўзбекча). **19.30** Совет Армияси жангчилари учун музикали эшиттириш. **20.00** Далада ишлаётганлар учун концерт. **20.30** Қорақалпоқ куйлари. **20.50** «Ҳаёт дарёси». Қирғизистон радиосининг эшиттириши (ўзбекча). **21.00** М. Маҳмудовнинг «Ленин ва жаҳон адабиёти» деган суҳбати (ўзбекча). **21.20** Куйлар. **21.40** Москва.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 «Каштан уйи». Радиопостановка (русча).

19 АВГУСТ ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт. **7.40** Халқ талантлари концерти. **8.25** Ўзбекистон композиторларининг асарлари. **9.30** Чолғу куйлари. **9.50** «Ҳосилни кўзлаб» (тожикча). **11.15** Иқтисод фанлари кандидати К. Кузьминовнинг колхозлар экономикасини мустаҳкамлаш йўллари» деган суҳбати (ўзбекча). **11.30** Жаҳон халқларининг чолғу асбоблари. Скрипка. **13.30** Баянчилр ижросида куйлар. **16.10** Композитор Ф. Назаров. Концерт-очерк. **16.50** «Правда» газетасининг обзори.

18.00 «Тарбияси оғир болалар». Суҳбат (русча). **18.10** Б. Барток. «Кошут» симфоник поэмаси. **18.40** Спорт эшиттириши (русча). **19.20** Қозоқ куйлари. **20.00** «ЎЗБЕКИСТОН ИШЧИСИ» радиожурнали. **20.30** Саноат ходимлари учун концерт. **20.55** «Саломатлик—туман бойлик» (ўзбекча). **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). **21.10** «Пахта териш машиналари мавсумга шай бўлсин!» Қишлоқ меҳнаткашлари учун эшиттириш ва концерт. **22.20** Тожик халқ қўшиқлари. **22.40** Шеърият кечаси. **23.15** Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ концерт. **24.00** «Алла қўшиқлари». Адабий-музикали эшиттириш.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Рус ҳазил қўшиқлари ва рақслари.

19.00 Ўзбекистон композиторларининг қўшиқлари. **19.30** «Монтажчилар авлоди» очерки (русча). **20.00** Тожик халқ қўшиқлари. **20.30** Корейс куйлари. **21.00** Қардош халқлар адабиёти. Озарбайжон ёзувчиси М. Иброҳимовнинг «Болалигимиз йўллари» номли ҳикояси (ўзбекча). **21.40** МОСКВА.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 Татар куйлари. **14.30** А. Чайковский. «Йироқ юлдуз шуъласи» радиопостановкаси. **17.00** «Кречинский тўйи», радиоспектакли (русча).

«Вечерний Ташкент» орган Ташкенского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари 33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22 партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари, 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари—33-27-03, ахборот бўлими—33-28-95 эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579.
НАШР 3082.
Р—00923.